

Brusel 5. prosince 2022
(OR. en)

15648/22

VISA 200
COEST 883
COWEB 174
MIGR 400
FRONT 456
ASIM 105
COMIX 596

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	5. prosince 2022
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. předchozího dokumentu:	11156/21
Č. dok. Komise:	COM(2022) 715 final
Předmět:	ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ PÁTÁ ZPRÁVA V RÁMCI MECHANISMU PRO POZASTAVENÍ VÍZOVÉ POVINNOSTI

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2022) 715 final.

Příloha: COM(2022) 715 final

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 5.12.2022
COM(2022) 715 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ
PÁTÁ ZPRÁVA V RÁMCI MECHANISMU PRO POZASTAVENÍ VÍZOVÉ
POVINNOSTI

{SWD(2022) 405 final}

Obsah

Úvod	2
I. Albánie	3
II. Bosna a Hercegovina.....	8
III. Černá Hora	13
IV. Severní Makedonie.....	18
1. Migrace, azyl a zpětné přebírání osob	18
V. Srbsko.....	22
VI. Gruzie.....	27
VII. Moldavská republika	32
VIII. Ukrajina	37
Závěry	43

Úvod

Uvolnění vízového režimu je i nadále účinným nástrojem k usnadnění mezilidských kontaktů a k podpoře reformy na západním Balkáně a v zemích Východního partnerství v oblasti práva, bezpečnosti a základních svobod.

Ustanovení čl. 8 odst. 4 nařízení o vízech¹ vyžaduje, aby Komise zajistila náležité sledování průběžného plnění požadavků na osvobození od vízové povinnosti těmi zeměmi, jejichž státní příslušníci získali bezvízový přístup do EU po úspěšném dokončení dialogu o uvolnění vízového režimu. Za tímto účelem přijala Komise od roku 2017 čtyři zprávy v rámci mechanismu pro pozastavení vízové povinnosti², které se týkají zemí s bezvízovým stykem na západním Balkáně (Albánie, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Severní Makedonie a Srbsko) a zemí Východního partnerství (Gruzie, Moldavsko a Ukrajina).

V případě bezvízových partnerů na západním Balkáně a v Moldavsku, jejichž státní příslušníci nepotřebují k cestování víza (bezvízový styk) již více než sedm let, se tato zpráva zaměřuje na opatření navazující na doporučení z předchozích zpráv Komise a neuvádí již veškeré podrobnosti o průběžném plnění kritérií pro uvolnění vízového režimu. Aspekty týkající se kritérií pro bezvízový styk se zeměmi západního Balkánu jsou nadále posuzovány v rámci procesu rozšíření podle kapitoly 23 Soudnictví a základní práva a kapitoly 24 Spravedlnost a vnitřní věci a jsou uvedeny v každoročním balíčku Komise týkajícím se procesu rozšíření³. U Gruzie a Ukrajiny, které mají bezvízový styk méně než sedm let, zpráva rovněž hodnotí průběžné plnění kritérií pro uvolnění vízového režimu.

Tato pátá zpráva hodnotí opatření přijatá v roce 2021 (v oblasti migrace, azylu, zpětného přebírání osob, justiční spolupráce, veřejného pořádku a bezpečnosti) a aktualizuje je pro rok 2022, pokud jsou považována za relevantní a mají významný dopad na doporučení. Zpráva rovněž informuje o operativní spolupráci s EU a členskými státy⁴ a obsahuje přehled migračních trendů⁵ na základě údajů Eurostatu za statistický rok 2021, včetně změn oproti roku 2020.

Zpráva vychází z příspěvků všech dotčených zemí, Evropské služby pro vnější činnost, příslušných agentur EU působících v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí⁶ a členských států. Je k ní přiložen

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1806 ze dne 14. listopadu 2018, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni (Úř. věst. L 303, 28.11.2018, s. 39).

² COM(2017) 815 final (první zpráva); COM(2018) 856 final (druhá zpráva); COM(2020) 325 final (třetí zpráva); COM(2021) 602 final (čtvrtá zpráva).

³ Balíček pro rok 2022 byl přijat 12. října 2022.

⁴ V této zprávě se pod pojmem „členské státy“ rozumí členské státy, které uplatňují nařízení (EU) 2018/1806 (dále jen „nařízení o vízech“), tj. všechny stávající členské státy (s výjimkou Irska) a země přidružené k Schengenu.

⁵ Zatímco se kritéria pro uvolnění vízového režimu týkající se migrace omezují na řízení migračních politik dotčených třetích zemí, oddíl o migračních trendech popisuje nelegální migraci do členských států, odepření vstupů vydaná členskými státy a žádosti o mezinárodní ochranu podané v členských státech státními příslušníky zemí, na něž se zpráva vztahuje.

⁶ Agentura Evropské unie pro otázky azylu (EUAA), Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex), Agentura Evropské unie pro justiční spolupráci v trestních věcech (Eurojust) a Agentura Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol). Příspěvek Europolu je založen na údajích poskytnutých členskými státy a partnerskými zeměmi pro publikaci Europolu z roku 2021 s názvem „*European Union serious and organised crime threat assessment, A corrupting influence: the infiltration and undermining of Europe's economy and society by organised crime*“ (Vliv korupce: infiltrace a podkopávání hospodářství a společnosti Evropy ze strany organizované trestné činnosti), Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk.

pracovní dokument útvarů Komise, který uvádí dodatečné informace o opatřeních přijatých partnerskými zeměmi ve spolupráci s EU a na dvoustranné úrovni s členskými státy.

I. Albánie

1. Migrace, azyl a zpětné přebírání osob

1.1 Opatření přijatá v oblasti migrace, azylu a spolupráce při zpětném přebírání osob

V roce 2021 Albánie pokračovala v provádění opatření v oblasti správy hranic a řízení migrace a azylu. Členské státy informují o obecně dobré spolupráci s Albánií v oblasti řízení migrace a správy hranic, jakož i v oblasti navrácení a dodržování podmínek dohody EU o zpětném přebírání osob. Tato dobrá spolupráce byla rovněž konstatována na zasedání smíšeného readmisního výboru, které se konalo v únoru 2022.

V roce 2021 Albánie spolupracovala v oblasti řízení migrace a správy hranic s těmito členskými státy: Belgií, Německem, Francií, Chorvatskem a Nizozemskem. Albánie udržuje těsnou spolupráci s Evropskou agenturou pro pohraniční a pobřežní stráž a v roce 2021 se jako první země zúčastnila návratové operace vedené agenturou Frontex. V zemi je přítomen styčný úředník agentury Frontex. Do konce roku 2022 pokračuje provádění plánu spolupráce s Agenturou Evropské unie pro otázky azylu⁷.

Komise ve *čtvrté zprávě v rámci mechanismu pro pozastavení vízové povinnosti* předložila níže uvedená doporučení.

a) Pokračovat ve spolupráci s členskými státy, jichž se nedůvodné žádosti o azyl ze strany albánských státních příslušníků týkají nejvíce

Albánie nadále pracovala na řešení problému nedůvodných žádostí o azyl podaných jejími občany, a to formou posílení spolupráce a výměny informací s členskými státy, zejména s těmi, kterých se tento problém týká nejvíce. To zahrnovalo spolupráci při provádění informačních kampaní s cílem zabránit zneužívání bezvízového režimu a dále zintenzivnění návratových operací s agenturou Frontex a členskými státy, jako je Francie, Německo, Belgie a Itálie. Kromě toho probíhá provádění dvou akčních plánů zaměřených na řešení problematiky nezletilých Albánců bez doprovodu v Itálii a albánských žadatelů o azyl ve Francii.

Albánská státní policie pokračovala v provádění opatření na posílení výstupních kontrol a kontrol nezletilých osob cestujících do zahraničí a za tímto účelem byly na hraničních přechodech distribuovány letáky.

b) Posílit účast na činnostech v rámci operačního akčního plánu „Napomáhání k nepovolenému přistěhovalectví“ v rámci evropské multidisciplinární platformy pro boj proti hrozbám vyplývajícím z trestné činnosti (EMPACT)

V roce 2021 se Albánie účastnila několika činností ve dnech společné akce v rámci programu EMPACT, které byly zaměřeny na nelegální migraci, zejména na: i) nelegální migraci na hraničních přechodech; ii) zelené a modré hranice; iii) napomáhání k nelegální migraci, obchodování s lidmi a padělání dokladů; iv) využívání databázi Interpolu k identifikaci nelegálních migrantů podezřelých z

⁷ V době podpisu s Evropským podpůrným úřadem pro otázky azylu (EASO).

toho, že jsou zahraničními teroristickými bojovníky, a k boji proti obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování, žebření a zapojení do trestné činnosti. V dubnu 2020 byl také jmenován národní koordinátor platformy EMPACT.

c) Zacílit informační kampaně o bezvízovém režimu na příslušné profily migrantů, včetně zranitelných skupin, osob setrvávajících na území po uplynutí doby, na kterou byl vstup povolen (překročení doby pobytu), a osob podávajících nedůvodné žádosti o azyl

Albánské ministerstvo vnitra úzce spolupracovalo s agenturami EU, např. Frontexem a Europol, s členskými státy a jejich národními rozvojovými agenturami a s mezinárodními organizacemi, jako je IOM, UNHCR a OBSE, při provádění informačních kampaní, podpoře dobrovolných návratů a podpoře albánských navracených osob v procesu reintegrace.

d) Zajistit další sladění albánské vízové politiky se seznamem třetích zemí s vízovou povinností, který sestavuje EU, zejména těch třetích zemí, jež pro EU představují riziko nelegální migrace nebo bezpečnostní riziko⁸

Albánie nepřijala žádné opatření k dalšímu sladění své vízové politiky se seznamem třetích zemí s vízovou povinností, který sestavuje EU⁹. Naopak, v roce 2021 a na počátku roku 2022 se Albánie od doporučeného sladění ještě více vzdálila.

Před rokem 2021 byli od vízové povinnosti v Albánii osvobozeni státní příslušníci některých třetích zemí, včetně Arménie, Ázerbájdžánu, Běloruska, Číny, Guyany, Kazachstánu, Kuvajtu a Turecka. Albánie zrušila vízovou povinnost sezónně (od května do září) pro státní příslušníky Bahrajnu, Ománu, Kataru, Ruska, Saúdské Arábie a Thajska. Státní příslušníci všech těchto zemí musí mít platné vízum ke vstupu do EU. Sezónní zrušení vízové povinnosti není v souladu s vízovou politikou EU. V roce 2021 Albánie přidala na seznam zemí, které využívají sezónní bezvízový styk, Egypt a Indii. Dne 2. prosince 2022 informovala Komisi, že sezónní osvobození od vízové povinnosti pro egyptské státní příslušníky cestující za turistickými účely vypršelo 30. září a v zájmu zajištění souladu s vízovou politikou EU nebude obnoveno. Země rovněž přijala rozhodnutí trvale osvobodit od vízové povinnosti cizince, kteří mají platné povolení k pobytu ve Spojených arabských emirátech. Toto rozhodnutí bylo sice změněno a byly stanoveny omezující podmínky (např. povolení k pobytu musí být na deset let), ale osvobození zrušeno nebylo. Takové rozšíření není v souladu s vízovou politikou EU a bylo předmětem zneužívání, neboť někteří cizinci s povolením k pobytu ve Spojených arabských emirátech se do SAE nevrátili a místo toho uprchli pravděpodobně s úmyslem vstoupit do EU. Kromě toho bylo v dubnu 2022 až do konce roku prodlouženo sezónní bezvízové období pro Bahrajn, Indii, Omán, Katar, Saúdskou Arábii a Thajsko. Dne 2. prosince 2022 Albánie informovala Komisi, že nebude obnoveno sezónní osvobození od vízové povinnosti pro indické státní příslušníky cestující za turistickými účely, které vyprší 31. prosince.

Je třeba se vyvarovat jakýchkoli dalších odchylek od unijního seznamu zemí s vízovou povinností. Albánie by měla zajistit pokrok při sbližování své politiky se seznamem EU, zejména pokud jde o třetí země, které představují riziko nelegální migrace nebo bezpečnostní riziko. Toto téma bude jedním z důležitých bodů nepřetržitého dialogu mezi EU a Albánií. V souvislosti s mechanismem

⁸ Pro účely této zprávy je třeba náležitě zohlednit skutečnost, že s některými třetími zeměmi, které mají pro vstup do EU vízovou povinnost, je v otázkách vízové politiky udržován nepřetržitý kontakt, jehož součástí jsou návrhy na osvobození od vízové povinnosti, dialogy o uvolnění vízového režimu a dohody o zjednodušení vízového režimu.

⁹ Příloha I nařízení (EU) 2018/1806.

pro pozastavení vízové povinnosti a v souladu s článkem 8 nařízení o vízech bude Komise průběžně sledovat a hodnotit, jak Albánie pracuje na sladění své politiky s vízovým režimem EU.

1.2 Sledování trendů v oblasti nelegální migrace, žádostí o mezinárodní ochranu, navracení a zpětného přebírání osob

Počet žádostí o mezinárodní ochranu (nebo žádostí o azyl)¹⁰ podaných albánskými státními příslušníky v členských státech se mezi lety 2020 a 2021 zvýšil o 63 %, přičemž v roce 2021 bylo podáno 11 300 žádostí. Míra uznaných žádostí¹¹ vzrostla z 5 % v roce 2020 na 9 % v roce 2021.

V roce 2021 členské státy oznámily 1 160 případů neoprávněného překročení hranic, což je o 19 % méně než v roce 2020 (1 429), zatímco počet albánských státních příslušníků, u nichž byl zjištěn neoprávněný pobyt v členských státech, se oproti roku 2020 zvýšil o 21 % (z 30 870 v roce 2020 na 37 305 v roce 2021). Počet případů odepření vstupu albánským státním příslušníkům do členských států vzrostl v roce 2021 o 39 % (z 13 315 v roce 2020 na 18 565 v roce 2021).

Počet rozhodnutí o navracení vydaných v roce 2020 (23 150) v roce 2021 mírně poklesl (o 5 % na 22 025). V roce 2021 bylo oznámeno 9 415 návratů albánských státních příslušníků v porovnání s 10 190 v roce 2020 (pokles o 8 %).

2. Justiční spolupráce, veřejný pořádek a bezpečnost

V roce 2021 pokračovalo úsilí v oblasti justiční spolupráce, veřejného pořádku a bezpečnosti. Členské státy obecně informují o dobré spolupráci s Albánií v oblasti bezpečnosti. Albánie pokračovala ve spolupráci s Europol, Eurojustem a členskými státy, včetně České republiky, Německa, Francie, Nizozemska a Švédska. Poté, co v roce 2019 vstoupila v platnost dohoda o spolupráci s Eurojustem, nastoupil v lednu 2021 do funkce v Eurojustu albánský styčný státní zástupce a v říjnu byl slavnostně otevřen Úřad styčného státního zástupce pro Albánii při Eurojustu. V roce 2021 Albánie podepsala pět nových dohod o společných vyšetřovacích týmech v případech podporovaných Eurojustem.

Komise ve *čtvrté zprávě v rámci mechanismu pro pozastavení vízové povinnosti* předložila níže uvedená doporučení.

a) Zajistit další pokrok směrem k dosažení přesvědčivých výsledků v případech korupce a zabavování, konfiskace a vymáhání majetku pocházejícího z trestné činnosti související s korupcí

Albánie dosáhla pokroku v boji proti organizované trestné činnosti a korupci i v boji proti nedovolenému obchodování. Ve srovnání s rokem 2020 zaznamenala Albánie v roce 2021 nárůst (o 18 %) počtu policejních operací. Kromě toho v roce 2021 vzrostl počet zlikvidovaných zločineckých skupin a zabaveného majetku pocházejícího z trestné činnosti, jehož hodnota se oproti roku 2020 více než zdvojnásobila. V roce 2021 se ve srovnání s rokem 2020 celkově zvýšil také počet zabavených omamných látek.

¹⁰ Definice viz https://home-affairs.ec.europa.eu/pages/glossary/application-international-protection_en

¹¹ V této zprávě se míra uznaných žádostí počítá jako podíl kladných rozhodnutí v prvním stupni (včetně ženevské ochrany, doplňkové ochrany a humanitárního statusu) na celkovém počtu rozhodnutí v prvním stupni. Definice viz https://home-affairs.ec.europa.eu/pages/glossary/recognition-rate-procedures-international-protection_en

Pokračovalo úsilí o zlepšení výsledků vyšetřování, stíhání a odsouzení v boji proti korupci. Nadále je však zapotřebí více politické vůle a strukturovanější a důslednější úsilí, včetně odpovídajících zdrojů, nástrojů a dovedností. V roce 2021 bylo k soudu odesláno 440 případů korupce, z toho 31 případů řešilo zvláštní státní zastupitelství. Počet pravomocně odsouzených osob obviněných z korupčních trestných činů činil 235 v prvním stupni a 99 v odvolacím a konečném stupni. Celkový počet případů předaných státnímu zastupitelství v roce 2021 činil 3 351.

Albánie pokračovala ve svém úsilí o dosažení výsledků v boji proti organizované trestné činnosti. V roce 2021 bylo předáno k trestnímu stíhání 41 nových případů (oproti 22 v roce 2020), bylo podáno čtrnáct obžalob ze zločinného spolčení (oproti 15 v roce 2020) a bylo uzavřeno devatenáct případů se 75 pravomocně odsouzenými osobami na úrovni odvolacího řízení (oproti třinácti v roce 2020).

Zvýšil se počet provedených policejních operací v boji proti nedovolenému obchodování. Albánie rovněž provedla sedm operací s mezinárodními partnery, mimo jiné v rámci dnů společné akce platformy EMPACT.

V oblasti boje proti praní peněz Albánie informovala o případech postoupení věcí, vyšetřování, stíhání, zabavení a konfiskace majetku, monitorování sociálních sítí občanů vracějících se ze zemí, kde probíhají konflikty, a o pokroku Ústředního ředitelství pro vyšetřování v rámci akčního plánu Finančního akčního výboru. Albánie však provádění tohoto akčního plánu nedokončila ve lhůtě stanovené na únor 2022.

V prosinci 2021 byly v parlamentu přijaty změny zákona o boji proti praní peněz, jejichž cílem je sladění se čtvrtou a pátou směrnicí EU o boji proti praní peněz. Kromě toho Albánie v roce 2021 přijala zákon o centrálním registru bankovních účtů jako součást opatření proti praní peněz a financování terorismu. Dále byl v roce 2020 přijat zákon o zřízení registru skutečných majitelů. V únoru 2021 bylo zahájeno plnění registru informacemi o povinných subjektech a nyní je registr již z velké části naplněn.

b) Pokračovat v systematickém využívání paralelních finančních šetření a zvyšování účasti na koordinovaných nebo společných vyšetřováních a stíháních se zeměmi v regionu a s členskými státy

Albánie pokračovala ve spolupráci se zeměmi v regionu a členskými státy. Dělo se tak zejména prostřednictvím výměny policejních a justičních informací při vyšetřování trestných činů souvisejících s omamnými látkami, nedovoleným obchodováním, praním peněz, hospodářskou a finanční kriminalitou, kyberkriminalitou a závažnou trestnou činností. Výměna informací probíhala především prostřednictvím Interpolu, Europolu, Eurojustu a sítě CARIN. Ve srovnání s rokem 2020 Albánie zaznamenala nárůst policejních operací, trestních řízení a společných vyšetřovacích týmů ve spolupráci s mezinárodními partnery bojujícími proti organizované trestné činnosti.

V roce 2021 bylo zřízeno osm společných vyšetřovacích týmů za účasti albánských partnerů (čtyři v roce 2020), což vedlo ke 30 společným operativním schůzkám. Albánie má v Europolu styčného policejního důstojníka a plánuje vyslání druhého. Země se nadále aktivně účastnila dnů společné akce platformy EMPACT, které podporují spolupráci v oblasti boje proti nedovolenému obchodování se zbraněmi, převaděčství migrantů, obchodu s drogami, trestné činnosti související s motorovými vozidly, obchodování s lidmi a podvodů s doklady. V roce 2021 albánská styčná kancelář při Eurojustu zaznamenala na žádost albánských orgánů 21 případů, z nichž 16 bylo vyřízeno. Na žádost příslušných orgánů členských států bylo s albánskou styčnou kanceláří zahájeno

vyšetřování 30 nových případů. Bylo uzavřeno pět nových dohod o zřízení společných vyšetřovacích týmů. Změny zákona o justiční spolupráci v trestních věcech s cizími jurisdikcemi, přijaté v červenci 2021, se ukázaly jako užitečné pro pomoc při zřizování společných vyšetřovacích týmů, bude však třeba vyvinout další úsilí o sladění vnitrostátních právních předpisů s *acquis* EU. Vláda předložila k veřejné konzultaci návrh zákona o daňové a trestní amnestii subjektů, které dobrovolně podají majetkové přiznání. Touto otázkou se zabývá zpráva Komise o Albánii za rok 2022.

Zvláštní státní zastupitelství pro korupci a organizovanou trestnou činnost vedlo trestní řízení a souběžná finanční vyšetřování v několika významných případech týkajících se politiků, členů albánských institucí, soudů, místních orgánů a podnikatelského sektoru.

c) Pokračovat v provádění společného akčního plánu pro boj proti terorismu pro oblast západního Balkánu

V oblasti boje proti terorismu Albánie nadále dosahovala dobrého pokroku při plnění pěti cílů stanovených ve společném akčním plánu pro boj proti terorismu pro oblast západního Balkánu na rok 2018 a opatření obsažených ve dvoustranném ujednání uzavřeném s Komisí v roce 2019. Od června 2021 přešly všechny trestné činy související s terorismem a jeho financováním pod pravomoc zvláštního státního zastupitelství pro korupci a organizovanou trestnou činnost. Mezinárodní spolupráce a výměna informací o navracených osobách zůstává uspokojivá.

Dobrá spolupráce probíhá také s finanční zpravodajskou jednotkou při provádění opatření akčního plánu v souladu s doporučeními Finančního akčního výboru a Výboru expertů pro hodnocení opatření proti praní špinavých peněz a financování terorismu (MONEYVAL).

Oddělení pro vyšetřování financování terorismu se v roce 2021 zúčastnilo šesti školení pořádaných mimo jiné organizacemi OBSE, UNODC a CEPOL.

d) Upustit od přijetí režimu občanství pro investory na základě nového zákona o občanství

Navzdory obavám Komise vyjádřeným v roce 2019¹² má Albánie od července 2020 právní předpis umožňující zřídit „režim občanství na základě investic“ („zlaté pasy“). Agentura pro zvláštní programy občanství zřídila společnou pracovní skupinu, která má provést studii proveditelnosti vytvoření tohoto programu v budoucnosti. V roce 2022 přijala vláda rozhodnutí, které zavádí právní základ, aby ministerstvo vnitra mohlo zahájit řízení o partnerství veřejného a soukromého sektoru za účelem vytvoření programů udělování občanství.

Zavedení režimu občanství pro investory by bylo v rozporu s doporučeními uvedenými ve *čtvrté zprávě v rámci mechanismu pro pozastavení vízové povinnosti* a balíčku týkajícím se procesu rozšíření na rok 2021¹³. Režim občanství pro investory může být využit k obcházení postupu EU pro udělování krátkodobých víz a hloubkového posouzení individuálních migračních a bezpečnostních rizik, která jsou s tím spojena, včetně možného obcházení opatření proti praní peněz a financování terorismu. To vyvolává velké obavy EU v souvislosti s její dohodou o bezvízovém styku s Albánií¹⁴.

¹² Před projednáváním návrhu zákona o občanství albánským parlamentem bylo ve *třetí zprávě v rámci mechanismu pro pozastavení vízové povinnosti* připomenuto, že v říjnu 2019 zaslala Komise albánské vládě dopis, v němž ji požádala o vysvětlení a upozornila ji na související rizika a možné důsledky zavedení takového režimu.

¹³ SWD(2021) 289 final.

¹⁴ Tato rizika byla zdůrazněna také v doporučení Komise ze dne 28. března 2022 o okamžitých krocích v souvislosti s ruskou invazí na Ukrajinu, které se týkají režimů občanství pro investory a režimů pobytu pro investory (C(2022)

Komise zastává názor, že pokud bude shledáno, že tyto režimy představují zvýšené riziko pro vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek členských států, může být bezvízový režim pozastaven¹⁵.

3. Doporučení pro Albánii

Albánie přijala opatření ke splnění většiny předchozích doporučení Komise. Provedla však i opatření, která jsou v rozporu se dvěma doporučeními, konkrétně doporučením o sladění vízové politiky a doporučením o režimu občanství pro investory. Je proto třeba dosáhnout dalšího pokroku a zaměřit se na následující záležitosti:

- a) Jako prioritu sladit albánskou vízovou politiku se seznamem třetích zemí s vízovou povinností, který sestavuje EU, zejména těch třetích zemí, jež pro EU představují riziko nelegální migrace nebo bezpečnostní riziko.
- b) Upustit od zavedení režimu občanství pro investory a zrušit právní základ pro takový režim změnou zákona o občanství.
- c) Pokračovat ve spolupráci s členskými státy, v nichž albánští státní příslušníci podávají nejvíce nedůvodných žádostí o azyl, a provádět informační kampaně o bezvízovém režimu, které budou zacíleny na příslušné profily migrantů, včetně zranitelných skupin, osoby setrvávající na území po uplynutí doby, na kterou byl vstup povolen (překročení doby pobytu), osoby, kterým byl nařízen návrat, a na osoby podávající nedůvodné žádosti o azyl.
- d) Pokračovat v posilování prevence a potírání korupce, organizované trestné činnosti, nedovoleného obchodu, terorismu a praní peněz prostřednictvím: i) intenzivnější účasti Albánie v platformě EMPACT; ii) zajištění dalšího pokroku směrem k dosažení přesvědčivých výsledků v případech korupce a organizované trestné činnosti, jakož i zabavování, konfiskace a vymáhání majetku pocházejícího z této trestné činnosti; iii) řešení všech zbývajících bodů akčního plánu Finančního akčního výboru.
- e) Dosáhnout dalšího pokroku při provádění dvoustranného ujednání v rámci společného akčního plánu pro boj proti terorismu pro oblast západního Balkánu.

II. Bosna a Hercegovina

1. Migrace, azyl a zpětné přebírání osob

1.1 Opatření přijatá v oblasti migrace, azylu a spolupráce při zpětném přebírání osob

Komise ve čtvrté zprávě v rámci mechanismu pro pozastavení vízové povinnosti předložila níže uvedená doporučení.

a) Zlepšit koordinaci kapacit pro správu hranic a řízení migrace na všech úrovních, zejména zajištěním fungování azylového systému a zajištěním odpovídající přijímací kapacity pro migranty; přijmout nezbytné kroky k podepsání „dohody o postavení jednotek“ s agenturou Frontex

2028). Kromě toho Evropský parlament v usnesení ze dne 9. března 2022 navrhl, aby bylo ukončení režimů občanství pro investory zahrnuto do kritérií pro členství v EU (2021/2026(INL)).

¹⁵ V tomto ohledu viz rozhodnutí Rady (EU) 2022/366 ze dne 3. března 2022 o částečném pozastavení uplatňování Dohody mezi Evropskou unií a Vanuatskou republikou o zrušení vízové povinnosti pro krátkodobé pobyty (Úř. věst. L 69, 4.3.2022, s. 105).

Bosna a Hercegovina provádí strategii a akční plán pro integrovanou správu hranic na období 2019–2023. Na přijetí čeká strategie a akční plán pro migraci a azyl na období let 2021–2025.

Členské státy a agentura Frontex informují o dobré spolupráci při zpětném přebírání osob s Bosnou a Hercegovinou a o uspokojivém provádění dohody EU o zpětném přebírání osob, jak rovněž konstatoval smíšený readmisní výbor na zasedání v prosinci 2021. Několik členských států (Francie, Chorvatsko, Itálie, Německo, Nizozemsko a Rakousko) informovalo o spolupráci v oblasti správy hranic a migrace, neboť příslušným orgánům v Bosně a Hercegovině poskytly vybavení a školení. Země také provádí strategii pro opětovné začleňování navracených osob na období 2020–2023, a to navzdory omezeným zdrojům.

Bylo vynaloženo úsilí ke zlepšení koordinace prostřednictvím výše uvedené strategie, akčního plánu pro integrovanou správu hranic na období let 2019–2023 a pravidelných zasedání pracovní skupiny zřízené při ministerstvu bezpečnosti. Konkrétní výsledky však byly omezené. Ministerstvo bezpečnosti nadále zvyšovalo úsilí ke zlepšení řízení migrace a vztahy s místními orgány se obecně zlepšovaly. Bosna a Hercegovina však musí převzít plnou odpovědnost za řízení migrace a za všechna přijímací střediska. Mělo by dojít ke spravedlivějšímu rozdělení zátěže mezi všechny územní celky a kantony a k plnému zapojení státních orgánů do řízení migrace. Na řízení migrace jsou k dispozici pouze omezené veřejné finanční prostředky, což má dopad i na efektivitu státu při formulování politiky. Bosna a Hercegovina zůstává důležitou tranzitní zemí na západobalkánské trase pro nelegální migraci a převaděčství migrantů do EU.

Jak bylo uvedeno v balíčcích týkajících se procesu rozšíření na rok 2021 a 2022, stále přetrvávají vážné překážky pro zajištění účinného přístupu k azylovému řízení. Je třeba lépe provádět právní předpisy v oblasti azylu, zejména s cílem zajistit systematické dodržování procesních záruk pro žadatele o azyl. Přístup k azylovému řízení by měl být posílen, aby se zajistilo rychlejší a účinné vyřizování žádostí. V prosinci 2020 přijala Bosna a Hercegovina plán spolupráce s Evropským podpůrným úřadem pro otázky azylu (nyní Agentura EU pro otázky azylu – EUAA) na období 2020–2021, který se týká posílení azylového a přijímacího systému v souladu se společným evropským azylovým systémem a standardy EU. Měla by pokračovat a zintenzivnit se spolupráce s Agenturou EU pro otázky azylu. Přijetí a provádění strategie a akčního plánu pro migraci a azyl na období 2021–2025 by mělo významně přispět ke zlepšení azylové politiky. Je třeba učinit více pro zajištění účinného přístupu k azylu, zefektivnění postupů i zajištění spolupráce a koordinace mezi agenturami.

V roce 2021 byl počet osob nelegálně vstupujících do Bosny a Hercegoviny (15 812) srovnatelný s rokem 2020 a mnohem nižší než v letech 2018 a 2019¹⁶. V listopadu 2021 bylo otevřeno přijímací středisko v Lipě u Bihaće (Unsko-sanský kanton) s kapacitou 1 500 osob. Ke konci roku 2021 byla obsazena přibližně třetina dostupných míst ve vnitrostátním přijímacím systému (2 162 z 6 050). Ubytovací kapacity zůstaly soustředěny v Unsko-sanském kantonu a kantonu Sarajevo, nebyly tedy spravedlivě rozděleny mezi územní celky a kantony.

Bosna a Hercegovina dosud nepodepsala s EU dohodu o postavení jednotek, která by Evropské agentuře pro pohraniční a pobřežní stráž umožnila rozmístit na hranicích země s EU svůj stálý sbor, který by společně s pohraniční policií vykonával operativní činnost.

¹⁶ Ačkoli oficiální údaje za rok 2022 ještě nejsou k dispozici, existují signály, že v prvních šesti měsících roku 2022 došlo k nárůstu počtu osob, které vstoupily do Bosny a Hercegoviny nelegálně.

b) Zajistit další sladění vízové politiky Bosny a Hercegoviny se seznamem třetích zemí s vízovou povinností, který sestavuje EU, zejména těch třetích zemí, jež pro EU představují riziko nelegální migrace nebo bezpečnostní riziko

V roce 2021 nepodnikla Bosna a Hercegovina žádné kroky k užšímu sladění své vízové politiky s politikou EU. Bez víza mohou do Bosny a Hercegoviny cestovat státní příslušníci některých třetích zemí, včetně Ázerbájdžánu, Bahrajnu, Číny, Kuvajtu, Ománu, Kataru, Ruska a Turecka. Státní příslušníci všech těchto zemí musí mít platné vízum ke vstupu do EU. Je třeba se vyvarovat jakýchkoli dalších odchylek od unijního seznamu zemí s vízovou povinností. Bosna a Hercegovina by měla zajistit pokrok při sladění své politiky se seznamem EU, zejména pokud jde o třetí země, které pro EU představují riziko nelegální migrace nebo bezpečnostní riziko. Toto téma bude jedním z důležitých bodů nepřetržitého dialogu mezi EU a Bosnou a Hercegovinou. V souvislosti s mechanismem pro pozastavení vízové povinnosti a v souladu s článkem 8 nařízení o vízech bude Komise průběžně sledovat a hodnotit, jak Bosna a Hercegovina směřuje ke sladění své politiky s vízovým režimem EU.

1.2 Sledování trendů v oblasti nelegální migrace, žádostí o mezinárodní ochranu, navracení a zpětného přebírání osob

V roce 2021 podali státní příslušníci Bosny a Hercegoviny v členských státech 2 695 žádostí o mezinárodní ochranu, což je o 78 % více než v roce 2020 (1 510). Míra uznaných žádostí se zvýšila ze 4 % v roce 2020 na 5 % v roce 2021.

V roce 2021 členské státy oznámily sedmnáct případů neoprávněného překročení hranic státními příslušníky Bosny a Hercegoviny na vnějších hranicích EU, což v porovnání s rokem 2020 (12) představuje nárůst o 42 %. V roce 2021 se počet státních příslušníků Bosny a Hercegoviny, u nichž byl zjištěn neoprávněný pobyt v členských státech, zvýšil o 17 %, přičemž počet neoprávněných pobytů v roce 2021 činil 4 200 v porovnání se 3 595 v roce 2020. Počet případů odepření vstupu se snížil o 39 %, a to z 8 145 případů v roce 2020 na 4 995 případů v roce 2021.

Jak počet rozhodnutí o navracení vydaných státním příslušníkům Bosny a Hercegoviny (2 740 v roce 2021 v porovnání se 2 710 v roce 2020, což je pokles o 1 %), tak počet skutečně navracených osob (900 v roce 2021 v porovnání s 1 010 v roce 2020, což je pokles o 11 %) zůstal v roce 2021 ve srovnání s rokem 2020 relativně stabilní.

2. Justiční spolupráce, veřejný pořádek a bezpečnost

Jak bylo uvedeno v balíčku týkajícím se procesu rozšíření na rok 2021, nedostatečný závazek politických aktérů k reformám v oblasti justice a špatné fungování soudního systému i nadále ohrožují výkon práv občanů a boj proti korupci a organizované trestné činnosti. Ukazatele korupce zůstávají vysoké a tento problém ovlivňuje každodenní život občanů i zahraničních investorů. Výsledky v oblasti prevence korupce (i na vysoké úrovni) a jejího potlačování zůstávají v důsledku provozní neefektivnosti a politických zásahů nevýznamné. Znepokojení vyvolává zejména neexistence účinného systému pro podávání majetkových přiznání ze strany soudců a státních zástupců.

V oblasti veřejného pořádku a bezpečnosti se na účinnosti donucovacích orgánů negativně projevují protichůdné kompetence a nedostatečná spolupráce. Je třeba zlepšit profesionalitu a odpovědnost donucovacích orgánů. Nebylo dosaženo žádného pokroku při zajišťování transparentního jmenování a povyšování na základě zásluh, bez politických zásahů.

Je třeba výrazně zlepšit právní předpisy týkající se drog, obchodování s lidmi a kyberkriminality. Bosna a Hercegovina musí zřídit kontaktní místo pro palné zbraně a harmonizovat trestní zákoníky s protokolem OSN o palných zbraních. Právní mechanismy pro zmrazení, správu a konfiskaci majetku pocházejícího z trestné činnosti nejsou dostatečně účinné. Země by měla zintenzivnit boj proti nadnárodním organizovaným zločineckým sítím ve spolupráci s Europolem a zvýšením své účasti při činnostech v platformě EMPACT.

Právní předpisy pro boj proti terorismu jsou do značné míry v souladu s *acquis* EU a příslušným mezinárodním právem. Platnost strategie a rámcového akčního plánu pro předcházení terorismu a boj proti němu však skončila v roce 2020. Následná strategie na období 2021–2026 se připravuje, ale dosud nebyla přijata.

Členské státy informují o celkově dobré spolupráci s Bosnou a Hercegovinou v oblasti bezpečnosti. V roce 2021 se Bosna a Hercegovina zapojila do společných činností s několika členskými státy, včetně České republiky, Lotyšska, Německa, Nizozemska a Švédska.

Komise ve *čtvrté zprávě v rámci mechanismu pro pozastavení vízové povinnosti* předložila níže uvedená doporučení.

a) Pokračovat v boji proti korupci, a to i na vysoké úrovni, přijetím a prováděním účinných právních předpisů týkajících se střetu zájmů, zadávání veřejných zakázek a ochrany oznamovatelů a zajištěním účinného fungování a koordinace protikorupčních orgánů

Toto doporučení nebylo v roce 2021 provedeno¹⁷. Byly připraveny návrhy zákonů o střetu zájmů a veřejných zakázkách v souladu s mezinárodními standardy a osvědčenými evropskými postupy, ale žádný z nich nebyl v roce 2021 přijat. Návrh zákona o ochraně oznamovatelů v souladu s *acquis* EU ještě nebyl vypracován.

Fungování a koordinace orgánů pro předcházení korupci mezi sebou navzájem a s Agenturou pro předcházení korupci a koordinaci boje proti korupci (APIK) byly stále neefektivní. Je třeba výrazně posílit nezávislost orgánů pro předcházení korupci zřízených na úrovni územních celků a kantonů. Jak bylo uvedeno v balíčku týkajícím se procesu rozšíření na rok 2021, protikorupční úřad kantonu Sarajevo nadále dosahoval dobrého pokroku, a to i v oblasti mapování korupčních rizik a monitorování veřejných zakázek, a zůstává dobrým příkladem mezi kantonálními orgány. V květnu 2021 přijal kanton Tuzla právní předpisy o zřízení protikorupčního úřadu a v prosinci 2021 zákon o podávání zpráv a ověřování majetkových přiznání veřejných činitelů podle vzoru kantonu Sarajevo. Nadále chybí celostátní koordinace.

b) Posílit úsilí v boji proti organizované trestné činnosti, zejména zajištěním účinné spolupráce mezi donucovacími orgány a státními zastupitelstvími, jakož i dosahováním výsledků proaktivního vyšetřování, potvrzených obvinění, stíhání a odsouzení

Toto doporučení nebylo provedeno. Jak bylo uvedeno v balíčku týkajícím se procesu rozšíření na rok 2021, omezená spolupráce donucovacích orgánů se státními zastupitelstvími a nedostatečně účinná kontrola policie ze strany státních zastupitelství nadále vážně brání účinnosti vyšetřování. Systémové nedostatky v operativní spolupráci donucovacích orgánů a velmi omezená výměna zpravodajských

¹⁷ V srpnu 2022 byly konečně přijaty změny zákona o veřejných zakázkách.

informací jsou přetrvávajícími problémy. V několika oznámených případech korupce na vysoké úrovni byly nadále pozorovány selektivní následné kroky soudů, právní chyby, nedbalost, zneužívání postupů, politické tlaky, pochybná soudní rozhodnutí a slovní útoky na státní zastupitelství.

c) Zřídit kontaktní místo pro Europol a pokračovat v provádění společného akčního plánu pro boj proti terorismu pro oblast západního Balkánu

Toto doporučení nebylo provedeno. Jak bylo uvedeno v balíčku týkajícím se procesu rozšíření na rok 2021, příslušné orgány sice podnikly určité přípravné kroky, ale nedochází k operativní spolupráci s Europolem. Dohoda o operativní a strategické spolupráci s Europolem z března 2017 dosud nebyla provedena, neboť kontaktní místo pro Europol nebylo zřízeno v plném rozsahu. Orgány Bosny a Hercegoviny nedávno jmenovaly styčného důstojníka v Haagu, ale tento úředník nemůže být vyslán do ústředí Europolu, dokud nebude fungovat národní kontaktní místo v Sarajevu. Spolupráce země s Europolem zůstává omezená. Výměna informací stále probíhá prostřednictvím jednotky v rámci Ředitelství pro koordinaci policejních orgánů Bosny a Hercegoviny, jejíž mandát vypršel a s níž územní celek *Republika srbská* pozastavil operativní spolupráci.

Třetí zpráva Bosny a Hercegoviny ze září 2021 o provádění ujednání z roku 2019 ke společnému akčnímu plánu pro boj proti terorismu pro oblast západního Balkánu z roku 2018 vykázala pouze omezený pokrok. Mezi EU a Bosnou a Hercegovinou pravidelně probíhají politické diskuse o boji proti terorismu. Je třeba výrazně posílit kapacitu a efektivitu protiteroristické pracovní skupiny a protiteroristického oddělení státního zastupitelství. Bosna a Hercegovina pracuje na přijetí vnitrostátní strategie boje proti terorismu a prevence násilného extremismu. Země dosud nepřijala nové právní předpisy proti praní peněz a financování terorismu v souladu s mezinárodními standardy a *acquis* EU.

3. Doporučení pro Bosnu a Hercegovinu

Bosna a Hercegovina musí dále usilovat o boj proti korupci a organizované trestné činnosti a o řízení migrace a azylu. Zejména je nutné se dále zabývat těmito otázkami:

- a) Jako prioritu sladit vízovou politiku Bosny a Hercegoviny se seznamem třetích zemí s vízovou povinností, který sestavuje EU, zejména těch třetích zemí, jež pro EU představují riziko nelegální migrace nebo bezpečnostní riziko.
- b) Pokračovat v úsilí o zajištění účinné koordinace správy hranic a řízení migrace, včetně spravedlivého rozdělení přijímacích kapacit mezi všechny územní celky a kantony, zajistit účinnější přístup k azylovému řízení a přijmout a provádět strategii a akční plán v oblasti migrace.
- c) Podepsat a ratifikovat dohodu o postavení jednotek Evropské agentury pro pohraniční a pobřežní stráž s EU.
- d) Zprovoznit společné národní kontaktní místo s Europolem.
- e) Přijmout a provádět vnitrostátní strategii prevence terorismu a násilného extremismu a boje proti nim a pokračovat v provádění dvoustranného ujednání v rámci společného akčního plánu pro boj proti terorismu pro oblast západního Balkánu.
- f) Prokázat pokrok v boji proti korupci a organizované trestné činnosti, a to i na vysoké úrovni: přijetím a prováděním účinných právních předpisů o střetu zájmů, prováděním nového zákona o

zadávání veřejných zakázek, ochranou oznamovatelů a zajištěním účinné práce a vzájemné koordinace protikorupčních orgánů.

- g) Zřídit nebo jmenovat úřad pro vyhledávání majetku z trestné činnosti, který bude mít na starosti identifikaci a vyhledávání majetku pocházejícího z trestné činnosti, s cílem posílit spolupráci s členskými státy.
- h) Přijmout aktualizované vnitrostátní posouzení rizik a právní předpisy v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu v souladu s mezinárodními normami a *acquis* EU.

III. Černá Hora

1. Migrace, azyl a zpětné přebírání osob

1.1 Opatření přijatá v oblasti migrace, azylu a spolupráce při zpětném přebírání osob

V roce 2021 Černá Hora pokračovala ve zvyšování své kapacity v oblasti správy hranic a řízení azylu a v provádění příslušných strategií. V září 2021 byla přijata strategie v oblasti migrace a reintegrace navracených osob na období 2021–2025. V červnu 2022 se Černá Hora připojila k Evropské migrační síti, což je síť EU sdružující odborníky na migraci a azyl, jako nehlasující pozorovatel.

V prosinci 2021 podepsala Černá Hora plán spolupráce s Evropským podpůrným úřadem pro otázky azylu (nyní Agentura EU pro otázky azylu), jehož cílem je posílit černohorský azylový systém, včetně řízení o určení postavení azylantů, podmínek přijímání a rozvoje plánování pro mimořádné situace.

Konstruktivní spolupráce s agenturou Frontex v rámci dohody o postavení jednotek mezi Černou Horou a EU nadále přinášela výsledky a posilovala kapacitu černohorské pohraniční policie.

Členské státy rovněž informovaly o dobré spolupráci s Černou Horou v oblasti řízení migrace a správy hranic (zejména Německo, Francie, Chorvatsko a Nizozemsko), navracení osob a provádění dohody EU o zpětném přebírání osob, což bylo vyjádřeno i na zasedání smíšeného readmisního výboru, které se konalo v listopadu 2021.

Komise ve *čtvrté zprávě v rámci mechanismu pro pozastavení vízové povinnosti* předložila níže uvedená doporučení.

- a) Zacílit informační kampaně o bezvízovém režimu na příslušné profily migrantů, včetně zranitelných skupin, osob setrvávajících na území po uplynutí doby, na kterou byl vstup povolen (překročení doby pobytu), a osob podávajících nedůvodné žádosti o azyl***

V roce 2021 nepovažovala Černá Hora za nutné pořádat informační kampaně vzhledem k přetrvávajícím cestovním omezením spojeným s pandemií COVID-19.

- b) Zajistit další sladění vízové politiky Černé Hory se seznamem třetích zemí s vízovou povinností, který sestavuje EU, zejména těch třetích zemí, jež pro EU představují riziko nelegální migrace nebo bezpečnostní riziko***

Černá Hora nepřijala žádné opatření ke sladění své vízové politiky se seznamem zemí s vízovou povinností, který sestavuje EU. Naopak, v roce 2021 a na počátku roku 2022 se Černá Hora od doporučené politiky ještě více vzdálila.

Do Černé Hory mohou bez víza cestovat státní příslušníci některých třetích zemí, včetně Arménie, Kazachstánu, Ruska, Ázerbájdžánu, Běloruska, Kuby, Ekvádoru, Turecka a Kataru. Pro některé státní příslušníky je osvobození od vízové povinnosti sezónní, pro jiné platí celoročně.

V březnu 2021 Černá Hora rozšířila osvobození od vízové povinnosti na cizince, kteří mají platné povolení k pobytu ve Spojených arabských emirátech (SAE). Takové rozšíření není v souladu s vízovou politikou EU a bylo předmětem zneužívání, neboť někteří cizinci s povolením k pobytu ve Spojených arabských emirátech se do SAE nevrátili a místo toho uprchli pravděpodobně s úmyslem vstoupit do EU.

Dne 26. května 2022 přijala Černá Hora rozhodnutí o dočasném osvobození od vízové povinnosti pro občany Saúdské Arábie od 1. června do 30. září 2022, jehož cílem bylo vyrovnat pokles počtu turistů přijíždějících z Ruska a Ukrajiny.

Je třeba se vyvarovat jakýchkoli dalších odchylek od unijního seznamu zemí s vízovou povinností. Černá Hora by měla zajistit pokrok při sbližování své politiky se seznamem EU, zejména pokud jde o třetí země, které představují riziko nelegální migrace nebo bezpečnostní riziko. Toto téma bude jedním z důležitých bodů nepřetržitého dialogu mezi EU a Černou Horou. V souvislosti s mechanismem pro pozastavení vízové povinnosti a v souladu s článkem 8 nařízení o vízech bude Komise průběžně sledovat a hodnotit, jak Černá Hora pracuje na sladění své politiky s vízovým režimem EU.

1.2 Sledování trendů v oblasti nelegální migrace, žádostí o mezinárodní ochranu, navracení a zpětného přebírání osob

Počet žádostí o mezinárodní ochranu podaných černohorskými státními příslušníky v členských státech v letech 2020 až 2021 vzrostl o 65 %, přičemž v roce 2021 bylo podáno 420 žádostí (v porovnání s 255 v roce 2020). Míra uznaných žádostí se zvýšila ze 2 % v roce 2020 na 5 % v roce 2021.

Po dvou letech, kdy nedošlo k žádnému případu nelegálního překročení hranic, oznámily členské státy v roce 2021 dva případy nelegálního překročení hranic státními příslušníky Černé Hory. Počet černohorských státních příslušníků, u nichž byl zjištěn neoprávněný pobyt, se v roce 2021 zvýšil o 10 % (z 925 v roce 2020 na 1 020 v roce 2021). V roce 2021 činil počet případů odepření vstupu státním příslušníkům Černé Hory do členských států 515, což je o 6 % více než v roce 2020 (485).

Počet rozhodnutí o navracení vydaných státním příslušníkům země se snížil o 1 % (490 v roce 2021 oproti 495 v roce 2020), zatímco počet navracených osob klesl o 12 % (260 v roce 2021 oproti 295 v roce 2020).

2. Justiční spolupráce, veřejný pořádek a bezpečnost

V roce 2021 Černá Hora pokračovala v provádění opatření proti organizované trestné činnosti (včetně obchodování s lidmi) a terorismu. V prosinci 2021 vláda přijala strategii pro předcházení terorismu, praní peněz a financování terorismu a jejich potlačování na období 2022–2025 a akční plán na období 2022–2023.

Členské státy informují o celkově dobré spolupráci s Černou Horou v oblasti bezpečnosti. V roce 2021 Černá Hora pokračovala v bilaterální spolupráci v oblasti veřejného pořádku a bezpečnosti s

řadou členských států, včetně Německa a Švédska. Černá Hora rovněž pokračovala ve spolupráci s Europolem a Eurojustem. Kromě toho černohorská policie nadále sdílela informace s Interpolem s cílem identifikovat aktivní teroristické skupiny a přispívat k boji proti teroristickým hrozbám.

Zaostává spolupráce s Evropským monitorovacím centrem pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA). Černá Hora by měla podniknout kroky k obnovení technické spolupráce s touto agenturou s cílem zlepšit spolupráci v oblasti informací o drogách a zahájit jednání o podpisu pracovního ujednání.

Komise ve *čtvrté zprávě v rámci mechanismu pro pozastavení vízové povinnosti* předložila níže uvedená doporučení.

a) Konsolidovat výsledky v oblasti pravomocných odsouzení a konfiskace majetku

Stávající soudní informační systém (PRIS) by měl být zdokonalen realizací programu rozvoje IKT v soudnictví na období 2021–2023. Cílem programu je zajistit plnou digitalizaci a vytváření úplných záznamů všech pravomocných soudních rozhodnutí a umožnit vytváření přesných a spolehlivých statistik. Plné zavedení systému na všech soudech se očekává do poloviny roku 2023.

Černá Hora pokračuje v dosahování výsledků v oblasti vyšetřování, stíhání a pravomocných odsouzení v případech korupce na vysoké úrovni, ale tyto výsledky lze dále zlepšovat.

V roce 2021 zahájilo zvláštní státní zastupitelství vyšetřování trestných činů korupce na vysoké úrovni v patnácti případech proti 70 fyzickým a devatenácti právnickým osobám (v porovnání s osmi případy proti 35 fyzickým a osmi právnickým osobám v roce 2020).

Černá Hora musí podstatně zlepšit svůj právní přístup a výsledky v oblasti finančního vyšetřování a konfiskace majetku v případech trestných činů korupce na vysoké úrovni. V roce 2021 došlo ve třech případech k dočasnému zmrazení majetku. Byl zaznamenán určitý počáteční pokrok v používání rozšířené konfiskace v případech korupce, přičemž v jednom případě došlo k pravomocné konfiskaci, a význam zahajování souběžných finančních vyšetřování je chápán lépe.

Pro zlepšení reakce trestního soudnictví na korupci obecně i na vysoké úrovni je třeba ještě zavést důslednou politiku odrazujících sankcí. Využívání dohod o vině a trestu musí být prováděno s mimořádnou opatrností, pro správné účely a při dodržení všech nezbytných záruk.

Výsledky v oblasti prevence korupce se nadále zlepšovaly. Agentura pro předcházení korupci i její rada vyvíjely aktivní činnost a zvýšily kontakt s veřejností, médii a občanskou společností.

Významného pokroku bylo dosaženo v počtu ověřených majetkových přiznání a v uplatňování hloubkových ověřovacích postupů ze strany agentury. V roce 2021 se počet zahájených správních a přestupkových řízení oproti roku 2020 zdvojnásobil. I přes aktivní přístup agentury při vyšetřování a sankcionování porušení zákona o předcházení korupci u majetkových přiznání a ohrožení veřejného zájmu však stále přetrvává značné zpoždění z předchozích let, zejména pokud jde o případy vysoce postavených osob.

V boji proti organizované trestné činnosti Černá Hora pokračovala v zefektivňování vyšetřování trestné činnosti. Bylo obnoveno plné využívání zvláštních vyšetřovacích opatření. Legislativními změnami byly zavedeny záruky proti politickému vlivu při jmenování nebo odvolání policejního ředitele. Rovněž byl vytvořen registr skutečných majitelů. Zlepšil se správní rámec pro palné zbraně. V oblasti obchodování s lidmi bylo u soudů projednáváno více případů a vyneseno více pravomocných odsouzení.

Bylo zatčeno několik klíčových osob z organizovaných zločineckých skupin a došlo k dalšímu rekordnímu počtu záchytů omamných látek. Byl vytvořen první společný vyšetřovací tým a počet pravomocných odsouzení v případech organizované trestné činnosti roste.

Země však musí zlepšit své výsledky v oblasti soudních rozhodnutí týkajících se pašování tabáku a praní peněz, využívání finančních vyšetřování a schopnosti zabavovat výnosy z trestné činnosti. Černá Hora musí ještě dořešit některé horizontální systémové nedostatky svého systému trestního soudnictví včetně způsobu, jakým jsou případy organizované trestné činnosti řešeny u soudů. To bude vyžadovat politiku ukládání odstrašujících trestů a revizi používání dohod o vině a trestu v případech organizované a závažné trestné činnosti.

b) Posílit schopnost v oblasti stíhání a rozhodování v případech praní peněz

V oblasti boje proti praní peněz musí Černá Hora ještě sladit své právní předpisy s pátou směrnicí EU o boji proti praní peněz¹⁸ a vyřešit některé problémy s prováděním v oblasti skutečného vlastnictví a dohledu. S *acquis* EU a mezinárodními normami je třeba sladit ještě zákon o hazardních hrách. Stávající zákon ponechává značné mezery a zvyšuje riziko praní peněz a financování terorismu v této vysoce rizikové oblasti, neboť právní záruky proti vlivu organizované trestné činnosti na vlastnickou strukturu hazardních her jsou nedostatečné.

V únoru 2022 byl vytvořen registr skutečných majitelů, který úřadům poskytuje informace o fyzických osobách, které skutečně vlastní nebo ovládají akcie společností nebo organizací registrovaných v Černé Hoře. Centrální banka Černé Hory má centrální registr účtů rezidentů, ale nemá registr účtů nerezidentů, který je klíčovým nástrojem pro vyšetřování týkající se nerezidentů. Nebyl vyřešen problém neúplného katastru nemovitostí, což brání účinnosti finančních vyšetřování a konfiskací majetku.

První výsledky vyšetřování praní peněz se i nadále zlepšovaly, ale počet případů zůstává omezený. V roce 2021 byly vyneseny dva soudní rozsudky proti třem osobám, všechny na základě dohod o vině a trestu.

c) Dosáhnout lepších výsledků v reakci na organizovanou trestnou činnost, včetně zaměření se na časté využívání polehčujících okolností přiznání viny

V případech organizované trestné činnosti počet soudních rozhodnutí a odsouzení v roce 2021 nadále rostl, což odráží neustálý nárůst počtu vyšetřování v posledních dvou letech.

Ministerstvo spravedlnosti získalo podporu programové kanceláře Rady Evropy v Podgorici na to, aby analyzovalo, jak se uplatňují dohody o vině a trestu, a vypracovalo doporučení pro případné změny zákona. Výsledky této činnosti využije pracovní skupina, kterou ministerstvo zřídilo, k přípravě návrhu změn trestního řádu.

d) Pokračovat v provádění společného akčního plánu pro boj proti terorismu pro oblast západního Balkánu

Černá Hora pokračovala v provádění dvoustranného ujednání v rámci společného akčního plánu pro boj proti terorismu pro oblast západního Balkánu. V červnu 2021 zřídila Národní bezpečnostní rada

¹⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES (Úř. věst. L 141, 5.6.2015, s. 73).

úřad pro operativní koordinaci institucí zahrnujících bezpečnostní a zpravodajské složky. Země rovněž přijala rozhodnutí o jmenování národního koordinátora a členů národního meziresortního týmu pro potírání násilného extremismu, terorismu, praní peněz a financování terorismu.

V dubnu 2021 přijala Černá Hora prováděcí předpisy k zákonu o určení a ochraně kritických infrastruktur. V prosinci 2021 byla přijata nová strategie pro předcházení terorismu a jeho potlačování, praní peněz a financování terorismu. Ve stejném měsíci vláda rovněž navrhla zákon o zpracování údajů z evidence jmen cestujících v letecké dopravě, jehož cílem je předcházet teroristickým trestným činům a závažné trestné činnosti a odhalovat je. Tento zákon poprvé upravuje systém jmenné evidence cestujících v Černé Hoře.

Černá Hora pokračovala ve spolupráci s Europolem a protiteroristická jednotka si nadále vyměňuje informace s členskými státy, dalšími zeměmi západního Balkánu a jinými zeměmi mimo EU, které jsou operačními partnery Europolu, prostřednictvím komunikačního kanálu aplikace sítě pro bezpečnou výměnu informací (SIENA).

e) Co nejdříve zcela ukončit režim občanství pro investory

Černá Hora zatím neukončila svůj režim občanství pro investory, přestože již dříve oznámila, že jej ukončí v roce 2021. Naopak, v prosinci 2021 černohorská vláda rozhodla o prodloužení režimu do konce roku 2022.

V roce 2021 obdržela Černá Hora 241 žádostí pro 807 osob. K prosinci 2021 bylo na tomto základě vydáno 264 černohorských pasů.

Komise lituje rozhodnutí Černé Hory o prodloužení režimu občanství pro investory a nadále tuto zemi vyzývá, aby jej co nejdříve ukončila. Rozhodnutí o prodloužení tohoto režimu vyvolává velké obavy EU v souvislosti s její dohodou o bezvízovém styku s Černou Horou¹⁹. Komise bude tento režim dále sledovat, dokud bude fungovat a dokud bude docházet ke zpracování žádostí. Toto sledování je nezbytné, protože režimy občanství pro investory mohou být využívány k obcházení postupu EU pro udělování krátkodobých víz a hloubkového posouzení individuálních migračních a bezpečnostních rizik, která s sebou nesou. Komise zastává názor, že pokud bude shledáno, že tyto režimy představují zvýšené riziko pro vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek členských států, může být bezvízový režim pozastaven²⁰.

3. Doporučení pro Černou Horu

Černá Hora přijala opatření, aby splnila některá předchozí doporučení Komise, zejména v oblasti boje proti praní peněz a terorismu a v boji proti korupci a organizované trestné činnosti. Černá Hora však také podnikla kroky v rozporu s doporučeními, pokud jde o její vízovou politiku a režim občanství pro investory. Je třeba vyvinout další úsilí ve všech oblastech vnitřních věcí a řešit následující otázky.

¹⁹ Tato rizika byla zdůrazněna také v doporučení Komise ze dne 28. března 2022 o okamžitých krocích v souvislosti s ruskou invazí na Ukrajinu, které se týkají režimů občanství pro investory a režimů pobytu pro investory (C(2022) 2028). Kromě toho Evropský parlament v usnesení ze dne 9. března 2022 navrhl, aby bylo ukončení režimů občanství pro investory zahrnuto do kritérií pro členství v EU (2021/2026(INL)).

²⁰ V tomto ohledu viz rozhodnutí Rady (EU) 2022/366 ze dne 3. března 2022 o částečném pozastavení uplatňování Dohody mezi Evropskou unií a Vanuatskou republikou o zrušení vízové povinnosti pro krátkodobé pobyty (Úř. věst. L 69, 4.3.2022, s. 105).

- a) Jako prioritu sladit vízovou politiku Černé Hory se seznamem třetích zemí s vízovou povinností, který sestavuje EU, zejména těch třetích zemí, jež pro EU představují riziko nelegální migrace nebo bezpečnostní riziko.
- b) Neprodleně ukončit režim občanství pro investory.
- c) Zacílit informační kampaně o bezvízovém režimu na příslušné profily migrantů, včetně zranitelných skupin, osob setrvávajících na území po uplynutí doby, na kterou byl vstup povolen (překročení doby pobytu), a osob podávajících nedůvodné žádosti o azyl.
- d) Pokračovat v prevenci organizované trestné činnosti, korupce a terorismu a v boji proti nim prostřednictvím: i) posílení účasti Černé Hory v platformě EMPACT; ii) zajištění dalšího pokroku směrem k dosažení přesvědčivých výsledků v případech korupce a organizované trestné činnosti, jakož i zabavování, konfiskace a vymáhání majetku pocházejícího z této trestné činnosti; iii) posílení schopnosti v oblasti stíhání a rozhodování v případech praní peněz a přijetí nového zákona o předcházení praní peněz a financování terorismu; iv) pokračujícího provádění společného akčního plánu pro boj proti terorismu pro oblast západního Balkánu.
- e) Podniknout nezbytné kroky k obnovení technické spolupráce s Evropským monitorovacím centrem pro drogy a drogovou závislost.

IV. Severní Makedonie

1. Migrace, azyl a zpětné přebírání osob

1.1 Opatření přijatá v oblasti migrace, azylu a spolupráce při zpětném přebírání osob

V roce 2021 Severní Makedonie pokračovala v provádění opatření v oblasti správy hranic a řízení migrace a azylu, včetně zlepšování podmínek pro přijímání žadatelů o azyl.

Členské státy informovaly o dobré spolupráci v oblasti správy hranic, migrace a azylu. Severní Makedonie zejména pokračovala ve dvoustranné spolupráci s členskými státy, včetně Německa, Francie, Chorvatska, Nizozemska a Polska. Členské státy rovněž informují o velmi dobré spolupráci se Severní Makedonií v oblasti navracení a zpětného přebírání osob, což bylo vyjádřeno i na zasedání smíšeného readmisního výboru, které se konalo v červnu 2022. Pokračovala spolupráce s Agenturou EU pro otázky azylu v rámci dohodnutého plánu na posílení kapacit v oblasti azylu a přijímání. Pokračovala rovněž spolupráce s agenturou Frontex.

Komise ve *čtvrté zprávě v rámci mechanismu pro pozastavení vízové povinnosti* předložila níže uvedená doporučení.

- a) Dále systematictěji zlepšovat registraci migrantů; zacílit informační kampaně o bezvízovém režimu na příslušné profily migrantů, včetně zranitelných skupin, osob setrvávajících na území po uplynutí doby, na kterou byl vstup povolen (překročení doby pobytu), a osob podávajících nedůvodné žádosti o azyl.***

Severní Makedonie pokračovala v provádění opatření zaměřených na řešení problémů spojených s migrací a na zlepšení registrace migrantů. Také pokračovala v rozvoji vnitrostátních systémů registrace migrantů a zlepšila identifikaci a registraci smíšených migračních toků. Dohoda EU o zpětném přebírání osob je prováděna uspokojivě.

Přístup k azylovému řízení byl nadále zajišťován. Celé azylové řízení však může trvat i několik let, což není efektivní a zvyšuje riziko dalšího pohybu. Severní Makedonie se musí ještě zabývat mimo jiné posuzováním důvěryhodnosti, právním odůvodněním rozhodnutí a individuálním posuzováním osobní situace žadatelů, správným vyhodnocováním relevantních a aktuálních informací o zemi původu a upřednostňováním zjevně odůvodněných případů. Nebyl zaveden žádný příznivý postup pro osoby se zvláštními potřebami, ačkoli je to zaručeno zákonem. Provádění azylového řízení dosud není v souladu s *acquis* EU. V obci Gazi Baba jsou lidé zadrženi při nelegálním pohybu nadále svévolně zadržováni v přijímacím středisku pro cizince, aby bylo zajištěno, že budou vypovídat jako svědci v soudních řízeních proti převaděčům. Takový postup však není v souladu s mezinárodními standardy. Stále neexistuje účinná soudní kontrola postupů zadržování a zadržení migranti nemají k dispozici právní poradenství a pomoc, aby měli účinný přístup ke spravedlnosti a právním prostředkům nápravy.

b) Zajistit další sladění vízové politiky Severní Makedonie se seznamem třetích zemí s vízovou povinností, který sestavuje EU, zejména těch třetích zemí, jež pro EU představují riziko nelegální migrace nebo bezpečnostní riziko

V roce 2021 nepodnikla Severní Makedonie žádné kroky k užšímu sladění své vízové politiky s politikou EU. Bez víza mohou do Severní Makedonie cestovat státní příslušníci některých třetích zemí, včetně Ázerbájdžánu, Botswany, Kuby, Salvadoru a Turecka, kteří musí mít vízum ke vstupu do EU. Je třeba se vyvarovat jakýchkoli dalších odchylek od unijního seznamu zemí s vízovou povinností. Severní Makedonie by měla zajistit pokrok při sladění své politiky se seznamem EU, zejména pokud jde o třetí země, které pro EU představují riziko nelegální migrace nebo bezpečnostní riziko. Toto téma bude jedním z důležitých bodů nepřetržitého dialogu mezi EU a Severní Makedonií. V souvislosti s mechanismem pro pozastavení vízové povinnosti a v souladu s článkem 8 nařízení o vízech bude Komise průběžně sledovat a hodnotit, jak Severní Makedonie pracuje na sladění své politiky s vízovým režimem EU.

1.2 Sledování trendů v oblasti nelegální migrace, žádostí o mezinárodní ochranu, navracení a zpětného přebírání osob

V roce 2021 vzrostl počet žádostí o mezinárodní ochranu podaných státními příslušníky Severní Makedonie v členských státech téměř čtyřnásobně (nárůst o 293 %), přičemž v roce 2021 bylo podáno 5 345 žádostí oproti 1 360 v roce 2020. Míra uznaných žádostí mírně klesla z 1,8 % v roce 2020 na 1,2 % v roce 2021.

V roce 2021 bylo na úrovni EU oznámeno dvanáct případů neoprávněného překročení hranic státními příslušníky Severní Makedonie, zatímco v roce 2020 jich bylo osmnáct. V roce 2021 zůstal počet státních příslušníků Severní Makedonie, u nichž byl zjištěn neoprávněný pobyt, ve srovnání s předchozím rokem relativně stabilní: 6 305 neoprávněných pobytů v roce 2021 oproti 6 270 v roce 2020 (nárůst o méně než 1 %). Počet případů odepření vstupu se zvýšil o 20 %, a to z 2 415 případů v roce 2020 na 2 905 případů v roce 2021.

V loňském roce byl zaznamenán klesající trend v počtu: i) rozhodnutí o navracení vydaných státním příslušníkům Severní Makedonie (2 200 v roce 2021 oproti 2 360 v roce 2020, což představuje 7% pokles) a ii) navracených osob (1 040 v roce 2021 oproti 1 510 v roce 2020, což představuje 31% pokles). Členské státy nicméně informují o obecně dobré spolupráci v oblasti navracení a zpětného přebírání osob.

2. Justiční spolupráce, veřejný pořádek a bezpečnost

Severní Makedonie pokračovala v boji proti organizované trestné činnosti (včetně obchodu s drogami a obchodování s lidmi), korupci a praní peněz. Země rovněž pokračovala v boji proti terorismu a financování terorismu a v předcházení radikalizaci v návaznosti na provádění společného akčního plánu pro boj proti terorismu pro oblast západního Balkánu.

Členské státy, Europol a Eurojust informují o celkově dobré spolupráci se Severní Makedonií v oblasti bezpečnosti. V roce 2021 Severní Makedonie pokračovala ve dvoustranné spolupráci s členskými státy, včetně České republiky, Německa, Francie a Nizozemska.

Komise ve *čtvrté zprávě v rámci mechanismu pro pozastavení vízové povinnosti* předložila níže uvedená doporučení.

a) Zvyšovat počet pravomocných odsouzení v případech korupce na vysoké úrovni, mimo jiné konfiskací většího množství majetku pocházejícího z trestné činnosti

Severní Makedonie pokračovala v provádění reformy v boji proti korupci, a to i na vysoké úrovni. V trestním řízení by mělo být zabaveno více majetku pocházejícího z trestné činnosti: v roce 2021 došlo pouze ke čtyřem případům zabavení majetku. Konfiskace výnosů z trestné činnosti by se v zemi mělo stát strategickou prioritou v boji proti organizované trestné činnosti, terorismu a korupci na vysoké úrovni.

b) Dále zlepšovat výsledky vyšetřování, stíhání a odsouzení v oblasti organizované trestné činnosti a praní peněz

Severní Makedonie dosáhla pokroku při upevňování svých výsledků v oblasti vyšetřování, stíhání a odsouzení v případech organizované trestné činnosti a praní peněz. V případech praní peněz bylo v roce 2021 obžalováno devět osob, rozsudků první instance bylo dosaženo u sedmi osob a rozsudků druhé instance u dvou osob. V případech organizované trestné činnosti bylo v roce 2021 zahájeno sedmnáct vyšetřování proti 119 osobám. Rovněž bylo 55 osob obžalováno. Finanční vyšetřování bylo vedeno ve třech případech. Dostatečně se nevyužívá konfiskace výnosů z trestné činnosti (pouze deset případů s prvoinstančním rozhodnutím o zabavení majetku většinou menší hodnoty, např. automobilů, peněz a mobilních telefonů).

Pokud jde o boj proti praní peněz, Severní Makedonie přijala v červnu 2021 nové vnitrostátní posouzení rizik a akční plán, který má být proveden do roku 2024. Byl rovněž zřízen registr skutečných majitelů, ale zbývá ještě vytvořit komplexní registr bankovních účtů.

c) Zvýšit účast na koordinovaných nebo společných vyšetřováních a stíháních se zeměmi v regionu a s členskými státy

Severní Makedonie posílila strategickou a operativní spolupráci s mezinárodními partnery účastí na společných projektech s Interpolem, Europolem, se střediskem SELEC, s agenturami CEPOL a Frontex a s organizací OBSE. V rámci platformy EMPACT se země rovněž podílela na větším počtu dvoustranných a mnohostranných operací (dnů společné akce) a dalších činností s cílem zintenzivnit výměnu operativních informací s Interpolem, Europolem, se střediskem SELEC a členskými státy.

Země pokračovala v realizaci národního plánu na reintegraci, resocializaci a rehabilitaci vracejících se zahraničních teroristických bojovníků a jejich rodin. Je však zapotřebí dalšího pokroku, aby bylo možné vypracovat jednotný a komplexní přístup k této problematice.

d) Plně využívat Národní koordinační centrum pro boj proti organizované trestné činnosti

Národní koordinační centrum pro boj proti organizované a závažné trestné činnosti je funkční, ale je třeba zlepšit jeho operační kapacitu, protože ne všechny orgány do něj vyslaly své členy, což omezuje jeho efektivitu. Centrum přispělo k poskytování údajů a usnadnění výměny informací mezi zúčastněnými institucemi, čímž podpořilo jejich úsilí v boji proti organizované a závažné trestné činnosti.

e) Pokračovat v provádění společného akčního plánu pro boj proti terorismu pro oblast západního Balkánu

Severní Makedonie dosáhla významného pokroku při provádění dvoustranného ujednání v rámci společného akčního plánu pro boj proti terorismu pro oblast západního Balkánu a strany se dohodly na aktualizaci tohoto ujednání. V březnu 2022 Severní Makedonie předložila čtvrtou průběžnou zprávu. K provedení zbývajících činností stanovených v ujednání je zapotřebí dalšího úsilí.

Na projektech a seminářích zaměřených na posílení regionální spolupráce v oblasti bezpečnosti a na budování kapacit pro řešení problémů při reintegraci zahraničních teroristických bojovníků a předcházení radikalizaci a násilnému extremismu se podílel Národní výbor pro boj proti násilnému extremismu a terorismu. Severní Makedonie rovněž zřídila meziagenturní pracovní skupinu a ustavila národní akční tým pro boj proti terorismu. Země účinně spolupracovala a vyměňovala si informace s Europolem v oblasti boje proti terorismu a dokončila provádění opatření proti praní peněz a financování terorismu.

f) Plně provést nový modul pro podezřelé transakce oznámené finanční zpravodajskou jednotkou a vytvořit záznamy o jeho používání státními zastupitelstvími

Finanční zpravodajská jednotka zavedla informační systém pro správu případů. Příslušné orgány (např. ministerstvo vnitra, státní zastupitelství, finanční úřad, úřad finanční policie a celní správa) podávají finanční zpravodajské jednotce hlášení o podezřelých transakcích elektronicky. Pokud zpracování a analýza těchto údajů odhalí podezření na praní peněz, financování terorismu nebo jiné trestné činy, předloží finanční zpravodajská jednotka příslušným orgánům zprávu nebo oznámení.

V lednu 2021 zřídila finanční zpravodajská jednotka elektronický systém pro sledování výsledku kroků, které příslušné instituce podnikly poté, co finanční zpravodajská jednotka podala zprávu nebo oznámení. Kromě toho od začátku roku 2017 vkládala finanční zpravodajská jednotka do systému sledování případů každé hlášení nebo oznámení předložené příslušným orgánům, aby získala úplný obraz o účinnosti a efektivitě systému.

g) Neumožňovat systematické získání občanství v případech zvláštního hospodářského zájmu

Zákon o občanství Severní Makedonie umožňuje získání občanství v případech zvláštního hospodářského zájmu bez jakýchkoli předchozích požadavků na pobyt. K říjnu 2021 získalo občanství z důvodu hospodářského zájmu 115 osob, což představuje nárůst oproti roku 2020 (do prosince 2020 získaly občanství z důvodu hospodářského zájmu 103 osoby). Vzhledem k tomu, že zákon o občanství Severní Makedonie umožňuje získat občanství z důvodu zvláštního hospodářského zájmu bez jakýchkoli požadavků na předchozí pobyt, i vzhledem k počtu všech žadatelů a úspěšných žadatelů jsou pečlivě sledována migrační a bezpečnostní rizika, která by to mohlo představovat pro EU. Komise na tato rizika Severní Makedonii upozornila. Systematické udělování občanství výměnou za investice vyvolává v EU velké obavy a může mít dopad na bezvízový režim, neboť může být využito k obcházení postupu pro udělování krátkodobých víz a hloubkového posouzení individuálních migračních a bezpečnostních rizik, která s sebou nese. Komise zastává názor, že pokud bude shledáno, že provádění tohoto zákona představuje zvýšené

riziko pro vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek členských států, může být bezvízový režim pozastaven²¹.

3. Doporučení pro Severní Makedonii

Severní Makedonie přijala opatření ke splnění předchozích doporučení Komise. V oblasti řízení migrace, boje proti praní peněz, boje proti terorismu, boje proti korupci a organizované trestné činnosti a v oblasti získávání občanství v případech zvláštního hospodářského zájmu je však třeba vyvinout další úsilí. Zejména je nutné se dále zabývat těmito otázkami:

- a) Jako prioritu sladit vízovou politiku Severní Makedonie se seznamem třetích zemí s vízovou povinností, který sestavuje EU, zejména těch třetích zemí, jež pro EU představují riziko nelegální migrace nebo bezpečnostní riziko.
- b) Zacílit informační kampaně o bezvízovém režimu na příslušné profily migrantů, včetně zranitelných skupin, osob setrvávajících na území po uplynutí doby, na kterou byl vstup povolen (překročení doby pobytu), a osob podávajících nedůvodné žádosti o azyl.
- c) Neumožňovat systematické získání občanství v případech zvláštního hospodářského zájmu.
- d) Přijmout aktualizované strategie boje proti terorismu a prevence a potírání násilného extremismu a pokračovat v provádění společného akčního plánu pro boj proti terorismu pro oblast západního Balkánu.
- e) Pokračovat v úsilí o prevenci a potírání korupce a organizované trestné činnosti prostřednictvím:
 - i) zlepšení výsledků v oblasti pravomocných odsouzení v případech korupce na vysoké úrovni, mimo jiné zabavováním majetku pocházejícího z trestné činnosti; ii) dalšího zlepšování výsledků vyšetřování, stíhání a odsouzení organizované trestné činnosti a praní peněz; iii) účasti na větším počtu koordinovaných nebo společných vyšetřování a stíhání se zeměmi v regionu a s členskými státy a iv) plného využívání Národního koordinačního centra pro boj proti organizované trestné činnosti.

V. Srbsko

1. Migrace, azyl a zpětné přebírání osob

1.1 Opatření přijatá v oblasti migrace, azylu a spolupráce při zpětném přebírání osob

V roce 2021 Srbsko pokračovalo v provádění opatření v oblasti správy hranic a řízení migrace a azylu. Členské státy obecně informovaly o dobré spolupráci se Srbskem v oblasti migrace a správy hranic, jakož i v oblasti navracení a zpětného přebírání osob. Právní rámec pro ochranu hranic je do značné míry harmonizován s *acquis* EU. Srbsko nadále účinně provádělo strategii integrované správy hranic a její akční plán, přičemž zůstává pod vážným migračním tlakem stejně jako ostatní země západního Balkánu. Také pokračovalo v provádění plánu na posílení azylu a přijímání, jak bylo dohodnuto s Agenturou EU pro otázky azylu.

²¹ V tomto ohledu viz rozhodnutí Rady (EU) 2022/366 ze dne 3. března 2022 o částečném pozastavení uplatňování Dohody mezi Evropskou unií a Vanuatskou republikou o zrušení vízové povinnosti pro krátkodobé pobyty (Úř. věst. L 69, 4.3.2022, s. 105).

V boji proti převaděčství migrantů probíhala na mnoha úrovních pravidelná spolupráce s Europolem. Srbsko se účastnilo několika mezinárodních operací zaměřených na boj proti nelegální migraci a obchodování s lidmi. Země rovněž provádí strategii předcházení a zamezení obchodování s lidmi na období let 2017–2022, která se zaměřuje na ochranu žen a dětí. Srbské orgány pokračovaly ve zvyšování kapacit pro ubytování migrantů a péči o ně ve specifickém kontextu pandemie COVID-19.

Dne 1. května 2021 vstoupila v platnost dohoda o postavení jednotek mezi agenturou Frontex a Srbskem²². V Bělehradě je umístěn styčný důstojník agentury Frontex (s regionálním mandátem zahrnujícím Srbsko, Bosnu a Hercegovinu a Černou Horu). Dne 16. června 2021 byla zahájena společná operace agentury Frontex a Srbska, jejímž cílem je zamezení nelegální imigraci, řešení přeshraniční trestné činnosti a posílení spolupráce v oblasti prosazování práva. Probíhá společná operace pro rok 2022.

Jeden členský stát signalizoval významný problém v oblasti zpětného přebírání osob z důvodu rozdílného výkladu dvoustranné dohody; jednání o jeho vyřešení probíhají. Další členský stát informoval o spolupráci v boji proti používání falešných/padělaných cestovních dokladů. A další členský stát oznámil, že byly rozbity tři srbské sítě organizující nedovolené přistěhovalectví.

Komise ve *čtvrté zprávě v rámci mechanismu pro pozastavení vízové povinnosti* předložila níže uvedená doporučení.

a) *Přijmout schengenský akční plán a zajistit dostatečné zapojení všech příslušných orgánů státní správy*

V říjnu 2018 byla zahájena realizace twinningového projektu „Zpracování schengenského akčního plánu“ (NPP 2014); Maďarsko a Litva byly externími partnery srbského ministerstva vnitra. Projekt hodnotil právní rámec Srbska a jeho soulad se schengenským *acquis* a přispěl ke sladění vnitrostátních právních předpisů se schengenským *acquis*. Výsledkem byl dokument, který může být použit pro dokončení návrhu akčního plánu pro vstup do schengenského prostoru. Projekt skončil v prosinci 2021.

b) *Vypracovat a přijmout novou strategii a akční plán integrované správy hranic v souladu s novými koncepcemi integrované správy hranic*

Dne 19. srpna 2021 byla zřízena zvláštní pracovní skupina, jejímž úkolem bylo vypracovat návrh strategie integrované správy hranic v Republice Srbsko na období 2022–2027. V současné době probíhá přijímání strategie a akčního plánu.

c) *Zacílit informační kampaně o bezvízovém režimu na příslušné profily migrantů, včetně zranitelných skupin, osob setrvávajících na území po uplynutí doby, na kterou byl vstup povolen (překročení doby pobytu), a osob podávajících nedůvodné žádosti o azyl.*

V roce 2021 bylo financováno 34 programů zaměřených na zvyšování informovanosti uprchlíků, vnitřně vysídlených osob a navracených osob o bezvízovém režimu, o sociální integraci a dostupných mechanismech pro uplatňování jejich práv. Vláda financovala místní orgány, které se zabývaly potřebami navracených osob. Ministerstvo vnitra provádí strategii reintegrace navracených

²² Dohoda o postavení jednotek mezi Evropskou unií a Republikou Srbsko o činnostech prováděných Evropskou agenturou pro pohraniční a pobřežní stráž v Republice Srbsko.

osob a strategii sociálního začleňování romských mužů a žen v Republice Srbsko na období 2016–2025.

d) Zajistit další sladění vízové politiky Srbska se seznamem třetích zemí s vízovou povinností, který sestavuje EU, zejména těch třetích zemí, jež pro EU představují riziko nelegální migrace nebo bezpečnostní riziko

Srbská vízová politika není v souladu se seznamem třetích zemí, jejichž státní příslušníci podléhají vízové povinnosti pro krátkodobé pobyty v EU. Do Srbska mohou cestovat bez víz státní příslušníci následujících zemí, které jsou na unijním seznamu zemí s vízovou povinností: Arménie, Ázerbájdžán, Bahrajn, Bělorusko, Bolívie, Čína, Guinea Bissau, Indie, Indonésie, Jamajka, Katar, Kazachstán, Kuba, Kuvajt, Kyrgyzstán, Mongolsko, Omán, Rusko, Surinam a Turecko.

Nedostatečné sladění s vízovou politikou EU je stále častěji příčinou nelegálních toků na západobalkánské trase, ohrožuje zavádění srbského systému migrace a správy hranic a mělo by se řešit přednostně. V prvních měsících roku 2022 bylo zejména prokázáno, že státní příslušníci Burundi, Tuniska, Indie, Kuby a Turecka se přesouvali ze Srbska, aby pokračovali v nelegálních cestách do členských států po západobalkánské migrační trase. Vízová politika třetích zemí může mít významný vliv na nelegální migrační toky směřující do EU. Sladění jejich vízové politiky s EU proto přispívá k řádnému fungování bezvízového režimu těchto partnerů s EU. Dne 20. října 2022 Srbsko informovalo Komisi, že v souladu se závazky Srbska vůči Komisi na nejvyšší politické úrovni přijalo rozhodnutí o zavedení vízové povinnosti pro státní příslušníky Burundi²³ a Tuniska²⁴. Srbsko se zavázalo k dalšímu sladění své politiky se seznamem třetích zemí, jejichž státní příslušníci podléhají vízové povinnosti pro krátkodobé pobyty v EU, zejména tím, že do konce roku 2022 zavede vízovou povinnost pro státní příslušníky Indie. Komise počítá s další harmonizací vízového režimu v souladu s těmito závazky a očekává další informace ze strany Srbska o plánovaných krocích a jejich účinném provádění. V souvislosti s mechanismem pro pozastavení vízové povinnosti a v souladu s článkem 8 nařízení o vízech bude Komise průběžně sledovat a hodnotit, jak Srbsko pracuje na sladění své politiky s vízovým režimem EU.

1.2 Sledování trendů v oblasti nelegální migrace, žádostí o mezinárodní ochranu, navracení a zpětného přebírání osob

V roce 2021 podali srbští státní příslušníci v členských státech 3 390 žádostí o mezinárodní ochranu, což je o 22 % více než v roce 2020 (2 780). Míra uznaných žádostí se zvýšila ze 4 % v roce 2020 na 6 % v roce 2021.

Nelegální překročení vnějších hranic EU srbskými státními příslušníky se zvýšilo o 28 % z 21 v roce 2020 na 37 v roce 2021. Počet srbských státních příslušníků, u nichž byl zjištěn neoprávněný pobyt v členských státech, se snížil o 12 %, a to na 14 430 osob v roce 2021 oproti 16 355 osobám v roce 2020. V roce 2021 však po trvalém poklesu zaznamenaném od roku 2018 vzrostl počet srbských státních příslušníků, kterým byl odepřen vstup, o 15 % (8 265 v roce 2021 oproti 7 210 v roce 2020).

Počet rozhodnutí o navracení vydaných srbským státním příslušníkům (5 650 v roce 2021 v porovnání s 6 265 v roce 2020) i počet navracených osob (3 020 v roce 2021 v porovnání s 3 540 v

²³ Rozhodnutí vstoupilo v platnost dne 22. října 2022.

²⁴ Rozhodnutí vstoupilo v platnost dne 20. listopadu 2022.

roce 2020) se v roce 2021 oproti roku 2020 snížil o 10 %, resp. 15 %. Agentura Frontex hlásí, že zkušenost s činnostmi souvisejícími s navracením, které jsou prováděny v Srbsku, je celkově dobrá.

2. Justiční spolupráce, veřejný pořádek a bezpečnost

Srbsko pokračovalo v boji proti organizované trestné činnosti (včetně obchodu s drogami a obchodování s lidmi), v boji proti terorismu, v předcházení korupci a v posilování justiční spolupráce v trestních věcech. Členské státy informují o celkově dobré spolupráci se Srbskem v oblasti bezpečnosti. Srbsko pokračovalo ve spolupráci s Europolem a Eurojustem a zapojilo se do společných činností s několika členskými státy. Zabezpečený komunikační kanál SIENA je funkční a pravidelně se využívá. Spolupráce mezi Srbskem a agenturou CEPOL je dobře zavedena.

V únoru 2021 byla úspěšně dokončena první fáze ústavní reformy zaměřené na posílení nezávislosti soudnictví vyhlášením ústavních změn v parlamentu. Pro posílení záruk proti případnému politickému vlivu na soudnictví budou důležité prováděcí právní předpisy, jejichž přijetí je naplánováno na únor 2023.

Poté, co Srbsko v roce 2020 v důsledku pandemie COVID-19 omezilo činnost v oblasti boje proti organizované trestné činnosti, v roce 2021 zintenzivnilo operace v této oblasti. Zvláštní úsilí věnovalo boji proti pašování drog a nedovolené výrobě zbraní a obchodu s nimi. Řada operativních činností byla prováděna ve spolupráci s Europolem; srbská policie se rovněž podílela na mnoha analytických projektech platformy EMPACT. Srbsko informovalo o obzvláště úzké spolupráci s jedním členským státem s cílem zlepšit mezinárodní spolupráci při zabavování majetku pocházejícího z trestné činnosti. Ve druhé polovině roku 2021 byly zahájeny předběžné práce na změně trestního zákoníku se zaměřením na organizovanou trestnou činnost, zejména na prevenci nelegální výroby a pašování zbraní.

Stále však přetrvává řada významných problémů. V EU jsou stále aktivní zločinecké sítě pocházející ze Srbska nebo na něj napojené. Jejich trestná činnost je různorodá a zahrnuje organizovanou majetkovou trestnou činnost (vloupání, trestnou činnost spojenou s motorovými vozidly, loupeže), převaděčství migrantů, trestnou činnost umožněnou kybernetickými technologiemi, podvody při bezhotovostních platbách, výrobu a nedovolené obchodování s tabákem, pašování drog a obchod s drogami (zejména s kokainem a heroinem)²⁵. Srbsko je hlavní tranzitní zemí pro převádění migrantů po západobalkánské trase, takže srbští převaděči se aktivně podílejí na přepravě nelegálních migrantů napříč regionem. Srbské sítě převaděčů v několika členských státech zneužívají oběti, včetně nezletilých, zejména k pracovnímu vykořisťování a nucené kriminalitě. V boji proti terorismu považuje Srbsko za svůj největší bezpečnostní problém návrat zahraničních teroristických bojovníků.

Komise ve čtvrté zprávě v rámci mechanismu pro pozastavení vízové povinnosti předložila níže uvedená doporučení.

a) Zlepšit výsledky vyšetřování, obvinění/obžalob a pravomocných odsouzení v případech korupce na vysoké úrovni, včetně zabavení a konfiskace majetku pocházejícího z trestné činnosti

Srbsko provedlo změny s cílem zlepšit výsledky v oblasti vyšetřování, stíhání a pravomocných odsouzení v případech korupce na vysoké úrovni, včetně zabavení a konfiskace majetku pocházejícího z trestné činnosti.

²⁵ Příspěvky členských států k posouzení hrozeb závažné a organizované trestné činnosti v EU na rok 2021.

V případech korupce na vysoké úrovni došlo v roce 2021 v porovnání s rokem 2020 k mírnému nárůstu počtu obžalob a pravomocných odsouzení.

Na základě obžalob z organizované trestné činnosti vznesených Úřadem státního zástupce vynesly soudy v roce 2021 rozsudky prvního stupně proti deseti osobám (v porovnání s 22 v roce 2020). Pravomocné rozsudky byly vyneseny proti devatenácti osobám (v porovnání s jedenácti v roce 2020). Státní zastupitelství pro organizovanou trestnou činnost nařídilo vyšetřování proti 22 osobám a podalo 22 obžalob (v porovnání s 19 v roce 2020). Stejně jako v roce 2020 nedošlo k žádnému případu s pravomocným zabavením majetku (oproti třem případům v roce 2019). Srbsko ještě musí dosáhnout přesvědčivých výsledků v oblasti zabavování majetku v případech korupce.

V roce 2021 obdržely speciální útvary pro boj s korupcí na vyšších státních zastupitelstvích 3 035 trestních oznámení (oproti 2 936 v roce 2020). Nařídily 270 vyšetřování a zahájily paralelní finanční vyšetřování proti 67 osobám (oproti 23 v roce 2020). Celkem bylo podáno 540 obžalob (470 v roce 2020). Soudy na základě obžalob vznesených těmito útvary vydaly v prvním stupni rozsudky proti 271 osobám (230 v roce 2020). Pravomocné rozsudky byly vyneseny proti 255 osobám (v porovnání se 195 v roce 2020).

V roce 2021 vydala státní zastupitelství s obecnou působností (nikoli specializovaná oddělení) 29 příkazů k vyšetřování trestných činů korupce a hospodářské kriminality (22 v roce 2020) a podala méně obžalob než v roce 2020 v důsledku postupného přesunu případů na specializovaná oddělení (63 obvinění v roce 2021 oproti 136 v roce 2020). Soudy odsoudily 132 osob v prvním stupni a 80 osob v posledním stupni. K pravomocnému zabavení majetku došlo pouze v jednom případě (oproti třem případům v roce 2020).

b) Přijmout novou protikorupční strategii založenou na důvěryhodném a realistickém akčním plánu, jakož i na účinném koordinačním mechanismu

Vzhledem k tomu, že skončila platnost vnitrostátní protikorupční strategie na období 2013–2018, musí Srbsko přijmout a začít provádět novou strategii, která bude doprovázena realistickým akčním plánem a účinným koordinačním mechanismem. Příprava této nové strategie a akčního plánu však stále probíhá.

Pro odvětví zvláště ohrožená korupcí přijalo Srbsko v září 2021 operační plán pro předcházení korupci ve zvláště rizikových oblastech.

V říjnu 2021 přijalo ministerstvo školství zvláštní operační plán boje proti korupci ve školství a v prosinci 2021 přijalo ministerstvo zdravotnictví plán boje proti korupci ve zdravotnictví. Oba plány mají být realizovány v roce 2022.

c) Pokračovat v provádění společného akčního plánu pro boj proti terorismu pro oblast západního Balkánu

V rámci cíle 1 společného akčního plánu jmenovala vláda v prosinci 2021 ministra vnitra národním koordinátorem pro prevenci terorismu a boj proti němu. Existuje Národní koordinační orgán, jehož úkolem je koordinace prevence terorismu a boje proti němu.

V rámci cíle 2 vláda pokračovala v provádění akčního plánu na identifikaci vracejících se teroristických bojovníků se srbským občanstvím při překročení státní hranice.

d) Zvýšit úsilí v oblasti předcházení všem formám radikalizace vedoucím k násilnému extremismu a terorismu, včetně násilného pravicového extremismu

Srbsko v této oblasti nadále vyvíjí úsilí. V roce 2021 byla intenzivně využívána platforma SIENA. V dubnu až květnu 2021 se Srbsko společně s Europolem zaměřilo na extremistický obsah na internetu. Česká republika ohlásila spolupráci se Srbskem v boji proti falešným zprávám s cílem posílit kapacitu novinářů a volebních pozorovatelů čelit dezinformacím a propagandě.

3. Doporučení pro Srbsko

Srbsko přijalo opatření ke splnění předchozích doporučení Komise. Je však třeba vyvinout další úsilí v oblasti vízové politiky, správy hranic, boje proti korupci a organizované trestné činnosti a prevence a potírání všech forem násilného extremismu. Zejména je nutné se dále zabývat těmito otázkami:

- a) Přijmout novou strategii a akční plán integrované správy hranic v souladu s novými koncepcemi integrované správy hranic.
- b) Navázat na závazky přijaté na nejvyšší politické úrovni a jako prioritu sladit vízovou politiku Srbska se seznamem třetích zemí s vízovou povinností, který sestavuje EU, zejména těch třetích zemí, jež pro EU představují riziko nelegální migrace nebo bezpečnostní riziko.
- c) Přijmout novou protikorupční strategii, po níž bude následovat důvěryhodný a realistický akční plán.
- d) Zlepšit výsledky v boji proti organizované trestné činnosti, včetně obchodu s drogami, praní peněz, konfiskace výnosů z trestné činnosti a vykořisťování migrantů v členských státech.
- e) Pokračovat v provádění dvoustranného ujednání podle společného akčního plánu pro boj proti terorismu pro oblast západního Balkánu, zejména pokud jde o boj proti financování terorismu (cíl 4) a ochranu kritických infrastruktur (cíl 5); přijmout novou strategii a akční plán boje proti terorismu a prevence násilného extremismu, které se budou týkat všech forem radikalizace a násilného extremismu (bez ohledu na jejich politické, náboženské nebo etnicko-nacionalistické příčiny) v souladu s politikami EU.

VI. Gruzie

1. Migrace, azyl a zpětné přebírání osob

1.1 Opatření přijatá s cílem zajistit průběžné plnění kritérií pro uvolnění vízového režimu

Členské státy potvrdily, že dobrá spolupráce v oblasti navracení a zpětného přebírání osob s gruzínskými orgány pokračuje. Osvědčený systém řízení případů zpětného přebírání osob se během pandemie ukázal jako obzvláště užitečný. Pokračovalo úsilí o usnadnění profesní a sociální reintegrace navracených osob prostřednictvím státního reintegračního programu.

Dne 11. února 2021 bylo podepsáno revidované pracovní ujednání mezi agenturou Frontex a Gruzii²⁶. Prostřednictvím rozsáhlé spolupráce s agenturou Frontex se Gruzie účastní společných

²⁶ <https://frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/frontex-renews-working-arrangement-with-georgia-e0212v#:~:text=Under%20the%20revised%20arrangement%2C%20Frontex,of%20border%20management%20and%20return>

operací a sběrných návratových operací. Na gruzínská mezinárodní letiště bylo vysláno více příslušníků agentury Frontex a na letiště v dotčených členských státech byli vysláni gruzínští policisté.

Gruzie uplatňuje novou strategii v oblasti migrace na období 2021–2030 a související akční plán na rok 2022. V roce 2021 se země stala pozorovatelem v Evropské migrační síti. V srpnu 2021 byl přijat nový akční plán na snížení počtu osob bez státní příslušnosti.

Platnost poslední strategie integrované správy hranic a příslušného akčního plánu skončila v roce 2018. Nové zatím nebyly schváleny: nové očekávané datum schválení je podzim 2022. Pokračovalo úsilí o zvýšení bezpečnosti a ochrany hranic pomocí nové infrastruktury a dalšího vybavení, přičemž byla posílena pozemní, letecká a námořní kapacita.

Gruzie pravidelně operativně i analyticky spolupracuje s Europolem, a to i v oblasti převaděčství migrantů. V rámci boje proti zločineckým sítím zapojeným do této činnosti spolupracuje země s členskými státy dvoustranně, mimo jiné prostřednictvím rozsáhlé sítě policejních přidělců.

Gruzie oznámila, že si s Interpolem vyměňuje informace o ztracených a odcizených pasech. Nebiometrické pasy budou zcela vyřazeny do 31. prosince 2024, kdy vyprší platnost všech nebiometrických dokladů. K 1. lednu 2022 činil zbývajících počet platných nebiometrických pasů celkem 12 371.

Jeden členský stát informoval o spolupráci s Gruzii v oblasti boje proti podvodům s doklady. S dalším členským státem byla podepsána dvoustranná dohoda o boji proti nedovolenému přistěhovalectví.

1.2 Opatření přijatá k řešení doporučení obsažených ve čtvrté zprávě v rámci mechanismu pro pozastavení vízové povinnosti v oblasti migrace

a) Pokračovat v proaktivním řešení otázky nedůvodných žádostí o azyl v členských státech; zacílit informační kampaně o bezvízovém režimu na příslušné profily migrantů, včetně zranitelných skupin, osob setrvávajících na území po uplynutí doby, na kterou byl vstup povolen (překročení doby pobytu), a osob podávajících nedůvodné žádosti o azyl.

Gruzie vyvinula značné úsilí, aby řešila nedůvodné žádosti o azyl v členských státech. Od 1. ledna 2021 bylo na základě právních předpisů umožňujících příslušným orgánům zabránit odjezdu do členských států, pokud nejsou splněny základní podmínky (prostředky na živobytí atd.), zabráněno v odjezdu 2 202 občanům. Osoby, které pomáhají gruzínským občanům při nelegálním pobytu v zahraničí, mohou být trestně stíhány, ačkoli orgány uznávají, že není snadné tyto postupy uplatňovat.

Gruzie rovněž vedla cílené informační kampaně o podmínkách cestování do EU a pobytu v EU.

b) Zajistit další sladění vízové politiky Gruzie se seznamem třetích zemí s vízovou povinností, který sestavuje EU, zejména těch třetích zemí, jež pro EU představují riziko nelegální migrace nebo bezpečnostní riziko

Vízová politika Gruzie není v souladu se seznamem třetích zemí, jejichž státní příslušníci podléhají vízové povinnosti pro krátkodobé pobyty v EU. Do Gruzie mohou cestovat bez víz občané následujících zemí, které jsou na seznamu zemí EU s vízovou povinností: Ekvádor, Írán, Jižní Afrika, Jordánsko, Kazachstán, Katar, Kuvajt, Kyrgyzstán, Libanon, Omán, Rusko, Salvador,

Saúdská Arábie, Tádžikistán, Thajsko, Turecko, Turkmenistán a Uzbekistán. V roce 2021 nedosáhla Gruzie v tomto bodě žádného pokroku.

1.3 Sledování trendů v oblasti nelegální migrace, žádostí o mezinárodní ochranu, navracení a zpětného přebírání osob

V roce 2021 se počet žádostí o mezinárodní ochranu v členských státech oproti roku 2020 zvýšil o 69 %, přičemž v roce 2021 bylo podáno 14 600 žádostí a v roce 2020 to bylo 8 650 žádostí. Míra uznaných žádostí mírně klesla ze 4,3 % v roce 2020 na 4,9 % v roce 2021.

V roce 2021 došlo k 30 případům neoprávněného překročení hranic členských států ze strany Gruzínců, což je stejný počet jako v roce 2020. V roce 2021 se počet gruzínských státních příslušníků, u nichž byl zjištěn neoprávněný pobyt v členských státech, zvýšil o 28 %, přičemž v roce 2021 se jednalo o 13 000 osob oproti 10 165 osobám v roce 2020. V souladu se stejným rostoucím trendem se počet odepření vstupu vydaných státním příslušníkům Gruzie zvýšil o 50 % z 2 065 v roce 2020 na 3 105 v roce 2021.

V roce 2021 klesl počet rozhodnutí o navracení vydaných státním příslušníkům Gruzie o 13 % (10 595 v roce 2021 oproti 12 120 v roce 2020), stejně jako počet navracených osob (5 495 v roce 2021 oproti 6 330 v roce 2020). Agentura Frontex však uvádí, že v roce 2021 byla dohoda o zpětném přebírání osob do EU prováděna uspokojivě. Několik členských států informuje o dobré spolupráci s Gruzii, zejména při využívání zpátečních letů.

2. Justiční spolupráce, veřejný pořádek a bezpečnost

2.1 Opatření přijatá s cílem zajistit průběžné plnění kritérií

Členské státy informují o celkově dobré spolupráci s Gruzii v oblasti bezpečnosti. Gruzie i nadále spolupracovala s Europolem a Eurojustem a zapojila se do společných činností s několika členskými státy. Země pravidelně spolupracovala s úřady EU pro vyhledávání majetku z trestné činnosti a včas vyřizovala žádosti.

Gruzie pokračovala v boji proti korupci: v roce 2021 bylo stíháno 197 osob a 117 z nich bylo odsouzeno, včetně sedmi vysoce postavených úředníků. Značné úsilí bylo věnováno školení specializovaných státních zástupců a finančních vyšetřovatelů se zaměřením na techniky sledování majetku a postupy zmrazování a zabavování. Dne 16. března 2021 byla odpovědnost za koordinaci boje proti korupci převedena z ministerstva spravedlnosti na vládu, přičemž přímým nadřízeným celé politiky se stal předseda vlády. V dubnu 2021 zveřejnila Skupina států proti korupci (GRECO) při Radě Evropy zprávu, v níž potvrdila, že Gruzie z velké části provedla její doporučení týkající se boje proti korupci vydaná v roce 2017.

Gruzie pokračovala v boji proti organizované trestné činnosti v rámci vnitrostátní strategie boje proti organizované trestné činnosti na období 2021–2024 a odpovídajícího akčního plánu na období 2021–2022. Bylo vyvíjeno úsilí zejména v boji proti kyberkriminalitě, obchodu s drogami a způsobům praní peněz využívaným při organizované trestné činnosti; tyto činnosti často zahrnovaly mezinárodní spolupráci. Gruzie dokončila realizaci předchozí vnitrostátní strategie boje proti škodlivému užívání drog a svého akčního plánu na období 2021–2022. Přijetí nové strategie na období 2022–2026 a akčního plánu na období 2022–2023 je plánováno na rok 2022. V současné době probíhá realizace vnitrostátní strategie prevence užívání omamných látek na období 2021–2026. Dne 11. července 2021 byla přijata strategie policejní práce založené na zpravodajských

informacích na období 2021–2025. V roce 2021 pokračovalo budování kapacit pro školení dalších specialistů v oblasti boje proti praní peněz.

Gruzie se aktivně účastní projektu „Boj proti organizované trestné činnosti v regionu Východního partnerství“, který realizuje Europol. Nadále probíhala intenzivní spolupráce s agenturou CEPOL, zejména pokud jde o zintenzivnění výměnného programu: řada gruzínských bezpečnostních a policejních pracovníků využila možnosti stáží v příslušných institucích členských států.

Gruzie provádí vnitrostátní strategii a akční plán boje proti terorismu. Země se podílí na mezinárodním úsilí v boji proti terorismu a je aktivním členem celosvětové koalice proti Dá'iš. Gruzie má zaveden komplexní právní rámec pro kriminalizaci financování terorismu.

Gruzínské síť organizovaného zločinu nicméně nadále patří v oblasti organizované majetkové trestné činnosti k neaktivnějším v celé EU, včetně vloupání, krádeží vozidel a jejich částí a organizovaných krádeží v obchodech. Gruzínské zločinecké síť se rovněž stále podílejí na převaděčství nelegálních migrantů z Turecka do EU.

Dne 30. prosince 2021 přijal parlament ve zrychleném řízení legislativní balíček, kterým byla zrušena státní inspekční služba, jež využívala podpory EU. Státní inspektor byl odvolán, aniž byl dodržen standardní postup. To vyvolalo obavy o zachování nezávislosti gruzínského úřadu pro ochranu údajů, který je v rámci liberalizace vízového režimu referenčním bodem. Místo útvaru státního inspektora a funkce státního inspektora byly zřízeny dvě samostatné instituce: Zvláštní vyšetřovací útvar a Útvar pro ochranu osobních údajů.

2.2 Opatření přijatá k řešení doporučení obsažených ve čtvrté zprávě v rámci mechanismu pro pozastavení vízové povinnosti

a) Zlepšit účinnost protikorupčních institucí a donucovacích orgánů s cílem lépe řešit případy korupce na vysoké úrovni; zajistit, aby všechny takové případy byly prošetřeny

Dne 16. března 2021 byla koordinace boje proti korupci převedena z ministerstva spravedlnosti na úřad vlády, který odpovídá přímo předsedovi vlády. Dne 9. června 2021 byl v rámci úřadu vlády zřízen protikorupční sekretariát, který vykonává funkce sekretariátu protikorupční rady, vypracovává novou protikorupční strategii a její akční plány a monitoruje jejich provádění.

V roce 2021 bylo v souvislosti s korupcí zahájeno 218 vyšetřování, 197 osob bylo stíháno a 117 osob bylo odsouzeno. Z celkového počtu stíhaných a odsouzených osob v roce 2021 bylo stíháno čtrnáct vysoce postavených úředníků, včetně náměstka ministra, náměstka okresního státního zástupce, vedoucího a náměstka vedoucího veřejnoprávní právnické osoby, guvernérů, náměstků guvernéra, místostarosty a členů zastupitelstev (v době spáchání trestného činu), a sedm jich bylo za korupci odsouzeno. Pro řešení korupce na vysoké úrovni je však třeba učinit více, zejména pokud jde o roli velkých zájmových skupin a jejich vliv v hospodářské a politické sféře²⁷.

b) Dokončit reformu Nejvyššího soudu tím, že se postup výběru soudců plně přizpůsobí doporučením Benátské komise a evropským normám; dokončit reformu státního zastupitelství, včetně oddělení funkcí mezi vyšetřovateli a státními zástupci

²⁷ Viz stanovisko Komise k žádosti Gruzie o členství v Evropské unii, COM(2022) 405 final.

V letech 2019 až 2021 bylo do Nejvyššího soudu jmenováno 28 soudců s doživotním mandátem. Tato jmenování, k nimž došlo před odstraněním stávajících nedostatků v procesu jmenování, nejsou v souladu s doporučeními OBSE / Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva a Benátské komise Rady Evropy. EU opakovaně vyjádřila své obavy²⁸ ohledně tohoto postupu, který podkopává nezávislost soudů a důvěru veřejnosti v gruzínský soudní systém.

Dne 30. září 2020 a 1. dubna 2021 přijal parlament změny výběrového řízení týkající se postupu jmenování soudců Nejvyššího soudu. Řada doporučení Benátské komise však nebyla zohledněna a k úplnému sladění postupu jmenování soudců Nejvyššího soudu s těmito doporučeními je zapotřebí další práce.

Komise svým rozhodnutím ze dne 7. října 2021 zrušila druhou splátku makrofinanční pomoci Gruzii ve výši 75 milionů EUR, a to zejména z důvodu nesplnění podmínky týkající se soudnictví, tj. zvýšení nezávislosti, odpovědnosti a kvality soudního systému. Výběr soudců Nejvyššího soudu probíhal bez legislativních změn potřebných k zajištění plného souladu se všemi doporučeními Benátské komise. Proces výběru rovněž nezaručoval rovné zacházení se všemi kandidáty. Dále nebylo přijato několik dalších změn zaměřených na zvýšení transparentnosti soudního systému.

Dne 24. listopadu 2021 byly parlamentu předloženy změny zákonů, které stanoví jasné oddělení pravomocí státního zástupce a vyšetřovatele během vyšetřování; legislativní proces probíhá.

a) *Dokončit provozní rozvoj finanční zpravodajské jednotky zajištěním toho, aby: i) byla schopna získat od subjektů podávajících zprávy nezbytné informace a ii) měla včas plný přístup k informacím z finanční a správní oblasti a z oblasti trestního řízení, aby mohla řádně vykonávat svou práci*

Podle informací poskytnutých Gruzii a potvrzených v poslední zprávě výboru MONEYVAL²⁹ byl provozní rozvoj finanční zpravodajské jednotky dokončen. Vzhledem k dalším nedostatkům však tatáž zpráva hodnotí celkovou výkonnost gruzínské finanční zpravodajské jednotky jako pouze částečně odpovídající jejím doporučením.

b) *Pokračovat v úsilí o předcházení organizované trestné činnosti a v boji proti ní, zejména proti praní zisků z nezákonné činnosti*

Gruzie pokračovala v boji proti organizované trestné činnosti v rámci své vnitrostátní strategie v této oblasti a příslušných akčních plánů. Gruzínský styčný úřad při Europolu úzce spolupracuje s týmy Evropského centra pro boj proti závažné a organizované trestné činnosti. Posílena byla rovněž dvoustranná spolupráce, včetně opatření prostřednictvím dvoustranných ujednání a sítě policejních přidělců v jedenácti členských státech, se zvláštním zaměřením na boj proti praní peněz.

V roce 2021 gruzínský styčný žalobce při Eurojustu zaznamenal dva nové případy, zatímco národní členové Eurojustu zaznamenali vůči Gruzii 21 nových případů. Tyto případy se týkají především korupce, převaděčství migrantů, podvodů a praní peněz. V roce 2021 podepsala Gruzie novou dohodu o společném vyšetřovacím týmu v případě podporovaném Eurojustem.

I přes výše uvedená opatření jsou v EU stále aktivní zločinecké sítě pocházející z Gruzie nebo na ni napojené. Jejich trestná činnost je různorodá a zahrnuje organizovanou majetkovou trestnou činnost

²⁸ https://www.eas.europa.eu/eas/georgia-statement-spokesperson-appointment-supreme-court-judges_en

²⁹ <https://rm.coe.int/moneyval-2020-20-5th-round-mer-georgia/1680a03271>

(vloupání, trestnou činnost spojenou s motorovými vozidly, loupeže), převaděčství migrantů a obchod s drogami (zejména s heroinem)³⁰.

c) Pokračovat v úsilí o plné sladění vnitrostátních právních předpisů s *acquis* EU v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu

V roce 2021 se Gruzie snažila lépe sladit své právní předpisy týkající se praní peněz a financování terorismu s právními předpisy EU. To umožnilo gruzínským orgánům jednat na základě seznamů Výboru OSN pro sankce ihned po jejich zveřejnění. Další legislativní změna opravňuje FMS (gruzínskou finanční zpravodajskou jednotku) poskytovat více důvěrných informací většímu počtu vnitrostátních institucí (včetně ministerstva financí), než tomu bylo dříve v případech trestných činů praní peněz a financování terorismu. Legislativní proces schvalování těchto změn probíhá.

3. Doporučení pro Gruzii

Celkově lze říci, že Gruzie nadále plní kritéria pro uvolnění vízového režimu a přijala opatření ke splnění předchozích doporučení Komise. V oblasti vízové politiky a boje proti praní peněz a organizované trestné činnosti je však třeba vyvinout další úsilí. Zejména je nutné se dále zabývat těmito otázkami:

- a) Sladit vízovou politiku Gruzie se seznamem třetích zemí s vízovou povinností, který sestavuje EU, zejména těch třetích zemí, jež pro EU představují riziko nelegální migrace nebo bezpečnostní riziko.
- b) Pokračovat v řešení otázky nedůvodných žádostí o azyl v členských státech; zacílit informační kampaně o bezvízovém režimu na příslušné profily migrantů, včetně zranitelných skupin, osob setrvávajících na území po uplynutí doby, na kterou byl vstup povolen (překročení doby pobytu), a osob podávajících nedůvodné žádosti o azyl.
- c) Zvýšit úsilí v boji proti korupci, zejména pokud jde o roli velkých zájmových skupin a jejich vlivu v hospodářské a politické sféře, zejména posílením nezávislosti a koordinace protikorupčních institucí a poskytnutím potřebných zdrojů těmto institucím.
- d) Dokončit úsilí o plné sladění vnitrostátních právních předpisů s *acquis* EU v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu.
- e) Zintenzivnit boj proti organizované trestné činnosti, zejména proti sítím spojeným s operacemi v EU.
- f) Plně sladit postup jmenování soudců Nejvyššího soudu s doporučeními Benátské komise a přijmout a provést právní předpisy hodnotící bezúhonnost a výkonnost soudců Nejvyššího soudu.
- g) Zajistit nezávislost úřadu pro ochranu údajů.

VII. Moldavská republika

1. Migrace, azyl a zpětné přebírání osob

V roce 2021 členské státy informovaly o celkově dobré spolupráci s Moldavskou republikou (dále jen „Moldavsko“) v oblasti řízení migrace a správy hranic, včetně zpětného přebírání osob. Byly

³⁰ Příspěvky členských států k posouzení hrozeb závažné a organizované trestné činnosti v EU na rok 2021.

signalizovány některé problémy týkající se navracení státních příslušníků třetích zemí, zejména těch, kteří uzavřeli manželství s moldavskými občany, ale ty se týkaly jen velmi omezeného počtu případů. Rovněž byly signalizovány některé administrativní průtahy při vyřizování žádostí o zpětné přebírání osob ze strany Moldavska. Čtyři členské státy (Francie, Německo, Lotyšsko a Litva) informovaly o dvoustranných operativních činnostech a projektech s Moldavskem v oblasti řízení migrace a správy hranic.

Moldavsko pokračovalo v úsilí o zlepšení správy hranic a migračních systémů investicemi do infrastruktury, softwaru a školení. Země je rovněž příjemcem plánu spolupráce mezi agenturou Frontex a moldavskou pohraniční policií. V prosinci 2021 byl tento plán prodloužen na období 2022–2024.

Mise EU pro pomoc na hranicích Moldavska a Ukrajiny (EUBAM) okamžitě od 24. února 2022 přeorientovala svou činnost na pomoc při řízení vysídlených osob z Ukrajiny. Opatření zahrnují poradenství v oblasti zefektivnění toků, pomoc zranitelným migrantům, poskytování informací o základních postupech hraniční kontroly, které je třeba dodržovat při vstupu, a pomoc při celním odbavování humanitární pomoci. Dne 2. června bylo podepsáno nové memorandum o porozumění mezi Komisí, Ukrajinou a Moldavskem³¹, které umožňuje, aby mise EUBAM využívala výkonné pravomoci při ochraně hranic, pokud o to jedna ze zemí požádá. EUBAM plně spolupracuje s pracovníky agentury Frontex na pokrytí klíčových hraničních přechodů.

Pokud jde o bezpečnost dokladů, Moldavsko nyní vydává pouze biometrické pasy, které jsou v souladu s pravidly ICAO. Postupné vyřazování pasů, které nejsou v souladu s pravidly ICAO, bylo dokončeno 1. ledna 2021. Moldavsko pokračovalo v intenzivním školení zaměstnanců, kteří se zabývají pasy. Spolupráce s Interpolem v oblasti ztracených a odcizených pasů je pravidelná a systematická.

V roce 2021 se Moldavsko stalo pozorovatelem v Evropské migrační síti.

1.1. Opatření přijatá k řešení doporučení obsažených ve čtvrté zprávě v rámci mechanismu pro pozastavení vízové povinnosti v oblasti migrace

Komise ve čtvrté zprávě v rámci mechanismu pro pozastavení vízové povinnosti předložila níže uvedená doporučení.

a) Nadále cílit informační kampaně o bezvízovém režimu na příslušné profily migrantů, včetně zranitelných skupin, osob setrvávajících na území po uplynutí doby, na kterou byl vstup povolen (překročení doby pobytu), a osob podávajících nedůvodné žádosti o azyl

Téma bezvízového styku s EU se pravidelně objevuje v informačních kampaních o obecných otázkách evropské integrace. Cílenější akcí v roce 2021 bylo vydání revidované příručky o volném pohybu v EU pro moldavské občany. Mezi zranitelnými menšinami probíhají přizpůsobené kampaně prostřednictvím komunitních mediátorů.

b) Zajistit další sladění vízové politiky Moldavska se seznamy třetích zemí s vízovou povinností, které sestavuje EU, zejména těch třetích zemí, jež pro EU představují riziko nelegální migrace nebo bezpečnostní riziko

³¹ <https://eubam.org/newsroom/the-eu-steps-up-support-to-border-management-on-the-moldova-ukraine-border/>

Vízová politika Moldavska není v souladu se seznamem třetích zemí, jejichž státní příslušníci podléhají vízové povinnosti pro krátkodobé pobyty v EU. Do Moldavska mohou cestovat bez víz státní příslušníci následujících zemí, které jsou na seznamu zemí EU s vízovou povinností: Arménie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Ekvádor, Kazachstán, Kuba, Kyrgyzstán, Rusko, Salvador, Tádžikistán, Turecko a Uzbekistán. V roce 2021 nedošlo k žádnému významnému vývoji.

1.2. Sledování trendů v oblasti nelegální migrace, žádostí o mezinárodní ochranu, navracení a zpětného přebírání osob

Počet žádostí o mezinárodní ochranu podaných moldavskými státními příslušníky v členských státech se mezi lety 2020 a 2021 zvýšil o 63 %, přičemž v roce 2020 bylo podáno 4 830 žádostí oproti 7 885 žádostem v roce 2021. Míra uznaných žádostí činila v roce 2021 1,0 %, což je oproti roku 2020 beze změny.

V roce 2021 zůstal počet pokusů moldavských státních příslušníků o nelegální překročení vnějších hranic EU velmi nízký (21) a byl nižší než v roce 2020 (34). Počet moldavských státních příslušníků, u nichž byl zjištěn neoprávněný pobyt, se zvýšil ze 24 610 v roce 2020 na 42 150 v roce 2021 (nárůst o 71 %). V roce 2021 činil počet moldavských státních příslušníků, jimž byl odepřen vstup do členských států, 9 065, což je o 11 % méně než v roce 2020, kdy bylo dosaženo nejvyššího zaznamenaného počtu u této státní příslušnosti (10 150).

V roce 2021 se počet příkazů k navracení vydaných moldavským státním příslušníkům zvýšil o 17 % (7 935 v roce 2021 oproti 6 765 v roce 2020). Počet návratů byl však o 14 % nižší než v roce 2020 (2 785 v roce 2021 oproti 3 240 v roce 2020). Členské státy však informují o dobré spolupráci v oblasti zpětného přebírání vlastních státních příslušníků a agentura Frontex informuje o hladkém provádění návratových operací.

2. Justiční spolupráce, veřejný pořádek a bezpečnost

V roce 2021 Moldavsko pokračovalo ve spolupráci s několika členskými státy v oblasti bezpečnosti.

Moldavsko pokračovalo v provádění vnitrostátní protidrogové strategie na období 2020–2027, strategie boje proti praní peněz / financování terorismu na období 2020–2025 a vnitrostátní strategie prevence obchodování s lidmi a boje proti němu na období 2018–2023. Posledně jmenovaná strategie se zaměřuje na zlepšení služeb pro oběti obchodování s lidmi a zranitelné skupiny (včetně migrantů a žadatelů o azyl) a na systematické školení vyšetřovatelů, státních zástupců a soudců v oblasti řešení případů obchodování s lidmi. Platnost vnitrostátní strategie boje proti organizované trestné činnosti však skončila v roce 2019; nová strategie a doprovodný akční plán k ní dosud nebyly přijaty.

Boj proti korupci nadále prováděla Národní protikorupční centrála ve spolupráci s protikorupčním státním zastupitelstvím (specializovaným útvarem generálního státního zastupitelství).

Moldavsko výrazně investovalo do reformních politických opatření, jejichž cílem je bojovat proti organizované trestné činnosti a nezákonným finančním tokům. V roce 2021 bylo vyšetřováno osmnáct organizovaných zločineckých skupin a 44 jejich členů bylo zatčeno. Moldavsko je považováno za spolehlivého partnera v boji proti organizované trestné činnosti, zejména v boji proti kyberkriminalitě (např. vyšetřování podvodů při online platbách/vydírání, potírání sexuálního zneužívání dětí na internetu). Vláda a parlament připravily soubor legislativních změn týkajících se zmrazování, vymáhání a zabavování majetku pocházejícího z trestné činnosti s cílem zlepšit

efektivitu Agentury pro vymáhání majetku pocházejícího z trestné činnosti (specializované autonomní složky působící od roku 2018 v rámci Národní protikorupční centrály). Legislativní proces však stále probíhá.

V EU jsou stále aktivní zločinecké sítě pocházející z Moldavska nebo na něj napojené. Jejich trestná činnost je různorodá a zahrnuje organizovanou majetkovou trestnou činnost (vloupání, trestnou činnost spojenou s motorovými vozidly, loupeže), převaděčství migrantů, trestnou činnost umožněnou kybernetickými technologiemi, podvody při bezhotovostních platbách, výrobu a nedovolené obchodování s tabákem a obchod s drogami³².

Komise ve *čtvrté zprávě v rámci mechanismu pro pozastavení vízové povinnosti* předložila níže uvedená doporučení.

a) *Přijmout strategii a akční plán pro reformy soudnictví*

Dne 6. prosince 2021 byla přijata nová strategie pro zajištění nezávislosti a integrity soudnictví na období 2022–2025 a doprovodný akční plán k ní.

b) *Přijmout změny ústavy týkající se soudnictví v souladu s doporučeními Benátské komise*

Parlament přijal dne 23. září 2021 ústavní změny týkající se soudnictví, které vstoupily v platnost 1. dubna 2022. Tyto změny výrazně zlepšují právní rámec týkající se nezávislosti, odpovědnosti a efektivity soudnictví a soudní správy v souladu s doporučeními Rady Evropy. Zejména uvádějí do souladu s doporučeními složení vrchní rady soudců, a to vyloučením členství *ex officio* a revizí procesu jmenování laických členů rady. Posiluje se role prezidenta při jmenování soudců, upravuje se funkční imunita soudců na ústavní úrovni a mění se postup jmenování soudců Nejvyššího soudu, aby se snížilo riziko politizace.

c) *Zajistit, aby jmenování soudců probíhalo v rámci transparentního výběrového řízení založeného na zásluhách, včetně opodstatněného odůvodnění jmenování a zamítnutí s odkazem na kritéria způsobilosti a bezúhonnosti*

Moldavsko má komplexní právní předpisy upravující jmenování soudců. Hlavními institucemi zapojenými do procesu výběru soudců jsou Kolegium pro výběr a kariéru soudců a vrchní rada soudců. Národní protikorupční centrála provádí prověřování kandidátů kontrolou majetkových příznání a prohlášení o zájmech a osvědčení od Národního úřadu pro otázky prověřování bezúhonnosti a nahlížením do rejstříku trestů.

Transparentnost výběrového řízení je zajištěna zveřejňováním oznámení o zahájení výběrových řízení, informací o uchazečích a výsledků výběrových řízení. Systém jmenování a povyšování soudců a státních zástupců po úvodní fázi odborné přípravy / absolventské zkoušky před vrchní radou soudců a vrchní radou státních zástupců však není dostatečně transparentní a kritéria jsou nejasná.

V březnu 2022 byl přijat zákon o předběžném prověřování kandidátů na soudce a státního zástupce. Zákon stanoví, že bezúhonnost budoucích členů Vrchní rady soudců, Vrchní rady státních zástupců a jejich specializovaných orgánů posuzuje hodnotící výbor složený ze tří národních a tří mezinárodních členů. Cílem je zvýšit integritu samosprávných orgánů soudců a státních zástupců a

³² Příspěvky členských států k posouzení hrozeb závažné a organizované trestné činnosti v EU na rok 2021.

posílit důvěru veřejnosti v jejich činnost a v justiční systém jako celek. Většina doporučení Benátské komise byla realizována.

d) Zajistit účinné provádění systému majetkových přiznání vysoce postavených subjektů

Dne 7. října 2021 parlament přijal změny systému majetkových přiznání, které stanoví následující prvky: i) přiznání majetku v jeho skutečné tržní hodnotě; ii) rozšíření rozsahu kontrol osob v případě důvodného podezření a iii) umožnění inspektorům pro otázky prověřování bezúhonnosti požadovat nezávislé ocenění majetku. V roce 2021 Národní úřad pro otázky prověřování bezúhonnosti pokračoval v kontrolách prioritních majetkových přiznání ministrů, poslanců, vedoucích správních úřadů, vedení národní banky, soudců a státních zástupců. *Druhá průběžná zpráva o plnění požadavků čtvrtého kola hodnocení* skupiny GRECO chválí reformy majetkových přiznání, ale upozorňuje, že strategie Národního úřadu pro otázky prověřování bezúhonnosti není plně účinná.

e) Zavést účinné rozdělení pravomocí mezi protikorupčními orgány a zajistit, aby se protikorupční státní zastupitelství zaměřovalo na případy korupce na vysoké úrovni

V roce 2021 byly zahájeny práce na návrhu změn trestního zákoníku a trestního řádu, které mají vymezit pravomoci protikorupčního státního zastupitelství při vyšetřování případů korupce na vysoké úrovni a restrukturalizovat Národní protikorupční centrálu. Jednání pokračovala na úrovni příslušných vládních orgánů, přičemž cílem je, aby parlament přijal změny v roce 2022.

f) Přijmout sekundární právní předpisy k provedení zákona o sankcích proti praní peněz

V tomto bodě nedošlo k žádnému významnému legislativnímu vývoji. Úřady předpokládají, že příslušné právní akty vstoupí v platnost až v roce 2023.

g) Pokročit ve vyšetřování a stíhání významných případů praní peněz

Protikorupční státní zastupitelství pokračovalo ve vyšetřování významných případů. Jedním z příkladů je schéma „Laundromat“, v jehož rámci některé moldavské a lotyšské banky nezákonně převedly ruské finanční prostředky v hodnotě 22 miliard USD do zahraničí. Případ je vyšetřován ve spolupráci s Lotyšskem. Dne 5. listopadu 2021 byl vytvořen nový vyšetřovací tým složený ze státních zástupců z protikorupčního státního zastupitelství a kriminalistů Národní protikorupční centrály. V roce 2021 zastupitelství zahájilo nebo pokračovalo ve vyšetřování dalších 26 významných případů.

h) Sladit vnitrostátní právní předpisy s *acquis* EU v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu

Do moldavského práva byla ve dvou krocích, a to v letech 2017 a 2020, transponována směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu. V březnu 2021 přijala národní banka další správní pravidla.

Zákon o prevenci praní peněz a financování terorismu a boji proti nim má být upraven až v roce 2022. Měl by zahrnovat transpozici páté směrnice o boji proti praní peněz, ustanovení nařízení o kontrolách peněžní hotovosti z roku 2018, doporučení výboru MONEYVAL a další nezbytné změny specifické pro Moldavsko.

i) Posílit úsilí v boji proti bankovním podvodům aktualizací strategie pro vymáhání majetku pocházejícího z trestné činnosti a vytvořením nového mechanismu pro vymáhání majetku

Dne 18. května 2021 byla strategie vymáhání majetku pocházejícího z trestné činnosti nahrazena novým mechanismem vymáhání majetku, který byl schválen společným nařízením Úřadu nejvyššího státního zástupce, Národní protikorupční centrály, Státní finanční správy a Útvaru pro prevenci a potírání praní peněz. Agentura pro vymáhání majetku pocházejícího z trestné činnosti spolu s dalšími příslušnými orgány v současné době pracuje na návrhu národního programu pro vymáhání majetku pocházejícího z trestné činnosti, který by měl parlament přijmout v roce 2022.

j) Dokončit vyšetřování bankovního podvodu z roku 2014, aby byly odpovědné osoby postaveny před soud a aby byly zpronevěřené finanční prostředky získány zpět

V roce 2021 pokračovalo vyšetřování bankovního podvodu z roku 2014. Protikorupční státní zastupitelství předložilo soudu šest nových trestních věcí souvisejících s tímto podvodem. V těchto šesti případech byl zabaven majetek v celkové výši 2 288 718 EUR. Dalších 1 400 000 EUR bylo získáno zpět v rámci mezinárodní právní spolupráce. Od počátku vyšetřování činí celková hodnota prostředků získaných zpět 367 115 731 EUR. Jedním z důvodů přijetí výše uvedeného mechanismu vymáhání majetku pocházejícího z trestné činnosti v květnu 2021 bylo urychlit navrácení finančních prostředků odcizených při tomto bankovním podvodu moldavskému státu.

3. Doporučení pro Moldavsko

Moldavsko přijalo opatření ke splnění doporučení Komise. V oblasti vízové politiky, boje proti praní peněz a organizované trestné činnosti je však třeba vyvinout další úsilí. Zejména je nutné se dále zabývat těmito otázkami:

- a) Sladit vízovou politiku Moldavska se seznamem třetích zemí s vízovou povinností, který sestavuje EU, zejména těch třetích zemí, jež pro EU představují riziko nelegální migrace nebo bezpečnostní riziko.
- b) Nadále cílit informační kampaně o bezvízovém režimu na příslušné profily migrantů, včetně zranitelných skupin, osob setrvávajících na území po uplynutí doby, na kterou byl vstup povolen (překročení doby pobytu), a osob podávajících nedůvodné žádosti o azyl.
- c) Jasně rozdělit pravomoci a posílit meziagenturní koordinaci protikorupčních orgánů vyšetřujících případy korupce na vysoké úrovni.
- d) Dokončit harmonizaci s právními předpisy EU proti praní peněz, přijmout sekundární právní předpisy provádějící zákon o sankcích proti praní peněz a provést doporučení výboru MONEYVAL.
- e) Zvýšit úsilí v boji proti organizované trestné činnosti, včetně některých sítí pašujících lidi a zboží do EU, v úzké spolupráci s orgány EU, členskými státy a mezinárodními partnery.
- f) Posílit úsilí v boji proti bankovním podvodům přijetím vnitrostátní strategie pro vymáhání majetku pocházejícího z trestné činnosti a vytvořením nového účinného mechanismu pro zmrazení, zabavení, konfiskaci a kapitalizaci majetku pocházejícího z trestné činnosti.

VIII. Ukrajina

Vzhledem k tomu, že tato zpráva zahrnuje období do konce roku 2021, odráží tato část především situaci před zahájením nevyprovokované a neoprávněné vojenské agrese Ruska vůči Ukrajině dne 24. února 2022.

Ruská agrese vedla k přílivu milionů lidí, kteří hledají útočiště v EU a sousedních zemích. V návaznosti na návrh Komise poprvé aktivovat směrnici o dočasné ochraně³³ přijala Rada dne 4. března 2022 prováděcí rozhodnutí (EU) 2022/382, kterým přiznala status dočasné ochrany státním příslušníkům Ukrajiny (a dalším kategoriím osob) vysídleným z Ukrajiny ode dne 24. února 2022. Komise dále přijala operační pokyny pro správu vnějších hranic s cílem usnadnit překračování hranic mezi EU a Ukrajinou³⁴. Od 24. února do 5. září vstoupilo do EU téměř 8,9 milionu ukrajinských státních příslušníků.

Za těchto výjimečných okolností umožnil bezvízový styk mezi EU a Ukrajinou usnadnit cestování na Ukrajinu a z Ukrajiny, a to zejména těm ukrajinským státním příslušníkům, kteří se rozhodli neusadit se v EU nebo kteří nespádají do oblasti působnosti směrnice o dočasné ochraně.

Navzdory drasticky změněné situaci se Komise domnívá, že je i nadále důležité sledovat, jak Ukrajina dodržuje referenční kritéria pro uvolnění vízového režimu, a bude nadále podporovat ukrajinské orgány při provádění reform, které jsou nezbytné pro trvalé plnění těchto referenčních kritérií.

1. Migrace, azyl a zpětné přebírání osob

1.1 Opatření přijatá s cílem zajistit průběžné plnění kritérií pro uvolnění vízového režimu

V roce 2021 členské státy, zejména Belgie, Estonsko, Lotyšsko, Litva Německo a Polsko, potvrdily dobrou a pokračující spolupráci s Ukrajinou v oblasti navrácení a zpětného přebírání osob i v dalších oblastech migrace. Ukrajina pokračovala ve spolupráci s mnoha členskými státy na vypracování a přijetí prováděcích protokolů o zpětném přebírání osob. Země rovněž pokračovala v úsilí o snížení počtu nedůvodných žádostí o azyl podaných jejími občany v EU, a to prostřednictvím řady informačních kampaní o právech žadatelů o azyl.

Ukrajina pokračovala v provádění strategie integrované správy hranic na období 2019–2025 a příslušného akčního plánu, jakož i strategie migrační politiky na období 2018–2021 a akčního plánu k ní. Za účasti odborníků projektu EU4IBM byly zahájeny práce na novém akčním plánu na období po roce 2022.

V roce 2021 bylo vyvinuto značné úsilí ke zlepšení účinnosti IT systémů podporujících hraniční a imigrační kontroly, včetně pokračování projektu realizovaného IOM „Podpora řízení migrace a azylu na Ukrajině“ (IMMIS), který financuje EU.

Byla provedena společná analýza hrozeb pro bezpečnost hranic se Slovenskem, Polskem, Maďarskem, Rumunskem a Moldavskem. Kromě toho bylo provedeno společné třístranné posouzení hrozeb pro bezpečnost státních hranic s Polskem a Běloruskem. Dále pokračovalo zpracovávání společné ukrajinsko-německé situační zprávy pohraniční policie.

V roce 2021 byla práce v oblasti azylu značně narušena pandemií COVID-19. Nutnost prosazovat pravidla omezení fyzického kontaktu vystavila žadatele o azyl a zaměstnance azylových středisek a dočasných zadržovacích zařízení značnému stresu. Byly vynaloženy značné investice (včetně většího počtu zdravotnických zařízení, izolačních místností a požární bezpečnosti), aby dočasná zadržovací zařízení a další zařízení mohla splňovat zvláštní požadavky na ochranu zdraví a bezpečnost.

³³ Směrnice 2001/55/ES.

³⁴ Sdělení Komise, kterým se stanoví operační pokyny pro správu vnějších hranic s cílem usnadnit překračování hranic mezi EU a Ukrajinou (2022/C 104 I/01).

Ukrajina od roku 2015 vydává biometrické pasy. Poslední nebiometrické pasy byly vydány v roce 2016 a jejich úplné vyřazení je plánováno na rok 2026, kdy vyprší jejich platnost.

1.2 Opatření přijatá k řešení doporučení obsažených ve čtvrté zprávě v rámci mechanismu pro pozastavení vízové povinnosti

a) Pokračovat v úsilí o snížení počtu ukrajinských státních příslušníků, kteří neoprávněně pobývají v členských státech a podávají neodůvodněné žádosti o azyl

Ukrajinské úřady se zaměřují na informování občanů o pravidlech bezvízového styku. Kromě toho, že jsou tyto informace k dispozici na internetových stránkách, jsou také poskytovány v rámci speciálně navržených kampaní (viz doporučení c) níže) nebo obecných kampaní o evropské integraci (např. EUKraina), které obsahují kapitoly o bezvízovém styku.

Před ruskou invazí na Ukrajinu ukrajinské orgány aktivně spolupracovaly s Komisí a žádaly ji o osvědčené postupy anebo konkrétní opatření, která by mohla být přijata ke snížení počtu neodůvodněných žádostí o azyl. V současné době Ukrajina úzce spolupracuje s EU a členskými státy na informování Ukrajinců o právech a povinnostech spojených s režimem dočasné ochrany.

b) Zamezit tomu, aby státní příslušníci Ukrajiny mohli být držiteli více než jednoho platného cestovního pasu současně; zastavit vydávání těchto „dodatečných“ cestovních pasů a zrušit platnost těch cestovních pasů, které byly vydány

Ukrajina se aktivně obrátila na Komisi a Polsko, aby projednala možná řešení. Na přelomu let 2021 a 2022 proběhly konzultace Ukrajiny s EU a Polskem o technických aspektech této otázky. Tyto konzultace byly ovlivněny ruskou agresí proti Ukrajině, ale pokračovaly mezi Ukrajinou a Polskem, včetně praktických řešení v souvislosti s válkou. Některé aspekty však byly vzájemně vysvětleny, zejména vydávání více než jednoho pasu. Tato praxe je z mnoha důvodů běžná, a to i v členských státech, a není třeba ji měnit. Navíc orgány země již nyní zajišťují, aby každý ukrajinský občan měl jedinečné osobní identifikační číslo, které se nikdy nemění a je uvedeno na každém identifikačním dokladu, včetně cestovních pasů.

c) Zacílit informační kampaně o bezvízovém režimu na příslušné profily migrantů, včetně zranitelných skupin, osob setrvávajících na území po uplynutí doby, na kterou byl vstup povolen (překročení doby pobytu), a osob podávajících nedůvodné žádosti o azyl

Ukrajinské orgány pravidelně pořádaly informační kampaně o právech a povinnostech svých občanů při cestování do zemí EU. Patřily k nim kampaně „Bezpečná migrace“ a „Bezpečná práce“, přičemž druhá z nich se věnovala prevenci obchodování s lidmi a vykořisťování migrantů.

d) Zajistit další sladění ukrajinské vízové politiky se seznamem třetích zemí s vízovou povinností, který sestavuje EU, zejména těch třetích zemí, jež pro EU představují riziko nelegální migrace nebo bezpečnostní riziko

Vízová politika Ukrajiny není v souladu se seznamem třetích zemí, jejichž státní příslušníci podléhají vízové povinnosti pro krátkodobé pobyty v EU. Na Ukrajinu mohou cestovat bez víz státní příslušníci následujících zemí, které jsou na seznamu zemí EU s vízovou povinností: Arménie, Ázerbájdžán, Bahrajn, Bělorusko, Ekvádor, Katar, Kazachstán, Kuvajt, Kyrgyzstán, Mongolsko, Omán, Saúdská Arábie, Tádžikistán, Turecko a Uzbekistán. V roce 2021 nedošlo k žádnému významnému vývoji.

1.3 Sledování trendů v oblasti nelegální migrace, žádostí o mezinárodní ochranu, navracení a zpětného přebírání osob

V roce 2021 činil počet ukrajinských žadatelů o mezinárodní ochranu v členských státech 6 460, což je o 8 % více než v roce 2020 (5 990). Míra uznaných žádostí vzrostla z 11,2 % v roce 2020 na 17,1 % v roce 2021.

Počet státních příslušníků Ukrajiny, kteří v roce 2021 neoprávněně překročili hranice EU, byl malý (113 v roce 2021, 87 v roce 2020 a 93 v roce 2019). V roce 2021 bylo zjištěno, že 36 670 ukrajinských státních příslušníků pobývá v EU neoprávněně (50 415 v roce 2020, což představuje pokles o 27 %). Počet případů odepření vstupu státním příslušníkům Ukrajiny klesl o 11 %, z 56 370 v roce 2020 na 50 220 v roce 2021.

V roce 2021 se počet příkazů k navracení vydaných státním příslušníkům Ukrajiny snížil o 17 % (17 820 v roce 2021 oproti 21 540 v roce 2020). Počet navracení byl však o 21 % nižší než v roce 2020 (9 590 v roce 2021 oproti 12 145 v roce 2020).

2. Justiční spolupráce, veřejný pořádek a bezpečnost

2.1 Opatření přijatá s cílem zajistit průběžné plnění kritérií

Členské státy informovaly o celkově dobré spolupráci s Ukrajinou v oblasti bezpečnosti. V roce 2021 Ukrajina pokračovala ve spolupráci s Europolem a Eurojustem a zapojila se do společných činností s několika členskými státy. Ukrajina poskytuje Europolu přístup k většině svých databází. Dne 21. října 2021 přijal parlament zákon, kterým se ratifikuje memorandum o porozumění mezi Ukrajinou a Europolem o důvěrnosti a zajištění bezpečnosti informací, což umožní výměnu důvěrných informací. Pokračovala spolupráce s Eurojustem prostřednictvím zástupce Ukrajiny v této agentuře EU.

V roce 2021 ukrajinský styčný žalobce při Eurojustu zaznamenal 23 nových případů, zatímco národní členové Eurojustu zaznamenali vůči Ukrajině 58 nových případů. Tyto případy se týkají především podvodů, praní peněz a korupce. V roce 2021 Ukrajina podepsala šest nových dohod o společných vyšetřovacích týmech v případech podporovaných Eurojustem.

Ukrajina provádí svou strategii boje proti organizované trestné činnosti, která byla přijata v září 2020. V listopadu 2021 byl vypracován akční plán dalšího provádění této strategie, který však nemohl být přijat před zahájením ruské útočné války proti Ukrajině. Od roku 2020 má vedoucí úlohu při koordinaci úsilí v boji proti organizované trestné činnosti oddělení strategického vyšetřování ukrajinské státní policie. V roce 2021 umožnilo policejní vyšetřování stíhat 428 organizovaných skupin a 41 větších zločineckých organizací. Státní úřad pro vyšetřování rozbil dalších 21 skupin/organizací a sdělil obvinění 143 jejích členům.

Pokračoval boj proti výrobě nelegálních drog a obchodu s nimi; v dubnu 2021 byly novelizovány zákony o omamných a psychotropních látkách a prekurzorech. Velké úsilí bylo věnováno boji proti obchodování s nelegálními zbraněmi; v roce 2021 bylo různými policejními a bezpečnostními orgány zabaveno 3 098 palných zbraní, 3 236 granátů a 201 granátometů všech druhů.

V rámci boje proti terorismu byly prioritně řešeny incidenty související s ozbrojeným konfliktem v Doněcké a Luhanské oblasti. Ukrajina se rovněž podílela na projektu DARIF (fórum pro Podunají),

který chrání kritickou dopravní infrastrukturu na Dunaji a v jeho sousedství před terorismem a organizovanou trestnou činností.

V roce 2021 Ukrajina pokračovala v boji proti mezinárodním teroristickým a násilným extremistickým organizacím ze severní Afriky, Blízkého východu, střední a jihovýchodní Asie (včetně Islámského státu a Al-Káidy). V důsledku toho byl 601 cizinci podezřelému z účasti na činnosti mezinárodních teroristických organizací zakázán vstup na Ukrajinu, 27 osob bylo zadrženo a 101 osoba byla nuceně vrácena do země původu.

I přes úsilí úřadů jsou v EU stále aktivní zločinecké sítě pocházející z Ukrajiny nebo na ni napojené. Jejich trestná činnost je různorodá a zahrnuje organizovanou majetkovou trestnou činnost (vloupání, trestnou činnost spojenou s motorovými vozidly, loupeže), převaděčství migrantů, trestnou činnost umožněnou kybernetickými technologiemi, podvody při bezhotovostních platbách, výrobu a nedovolené obchodování s tabákem, pašování drog a obchod s drogami (zejména s kokainem a heroinem)³⁵.

Pokud jde o praní peněz, Ukrajina se jevila jako cílová země pro převod nelegálních finančních prostředků a jako místo původu nelegálních finančních prostředků zasílaných do jiných zemí.

2.2 Opatření přijatá k řešení doporučení obsažených ve čtvrté zprávě v rámci mechanismu pro pozastavení vízové povinnosti

a) Zlepšit účinnost protikorupčních institucí a donucovacích orgánů tím, že se protikorupční úsilí zaměří na případy korupce na vysoké úrovni a na zmocňování se státu

V roce 2021 došlo k určitému pokroku v boji proti korupci na vysoké úrovni s větším počtem odsouzení. Ukrajina oznámila, že v roce 2021 vynesl protikorupční vrchní soud 72 rozsudků. Některé z rozsudků se týkaly osob, které zastávají nebo zastávaly vysoké funkce ve státní správě nebo místní samosprávě, soudnictví, ozbrojených silách a politice. Dne 1. června 2021 byl přijat zákon č. 1498-IX, který umožňuje nasazení autonomního systému elektronického řízení případů pro Státní protikorupční úřad Ukrajiny (NABU), Specializované protikorupční státní zastupitelství (SAPO) a protikorupční vrchní soud. Cílem zákona je zvýšit transparentnost, účinnost a efektivitu vyšetřování trestných činů korupce na vysoké úrovni.

Ukrajina také v červnu 2021 znovu zavedla trestní odpovědnost za nepravdivá prohlášení a obnovila klíčové pravomoci Státního úřadu pro prevenci korupce (NACP), které Ústavní soud v říjnu 2020 prohlásil za protiústavní. U platného sankčního režimu byl učiněn kompromis a nyní může neodevzdání majetkového přiznání vést k jednomu roku vězení.

b) Přijmout nezbytné právní předpisy o úřadu NABU, aby se odstranila právní nejistota ohledně jeho postavení

Dne 10. listopadu 2021 vstoupil v platnost zákon č. 1810-IX, kterým se mění zákon o úřadu NABU. Změny zahrnovaly postavení úřadu NABU a potvrzují jej jako ústřední výkonný orgán se zvláštním postavením. Zvláštní postavení úřadu NABU jej chrání zejména před reorganizací bez změny zákona a poskytuje lepší ochranu jeho zaměstnancům. Jeho postavení zahrnuje také postup pro interakci s

³⁵ Příspěvky členských států k posouzení hrozeb závažné a organizované trestné činnosti v EU na rok 2021.

vládou. To předem brání vládě zasahovat do fungování úřadu NABU. Plnou kontrolu nad strukturou úřadu, nábořem zaměstnanců a popisem pracovních míst má ředitel NABU.

c) Volit vedoucí pracovníky NABU, SAPO, Agentury pro vymáhání a správu majetku (ARMA) a donucovacích orgánů a také vedoucí státní zástupce transparentně, nepoliticky a na základě zásluh a za použití vhodných postupů a kritérií výběru, včetně důvěryhodných kontrol integrity

Výše uvedené změny zákona o NABU stanoví komisi pro výběr ředitele NABU složenou ze šesti osob, z nichž tři jmenuje vláda a tři jsou jmenovány na základě návrhů mezinárodních a zahraničních organizací. Výběrové řízení pro ředitele NABU však nebylo dokončeno a nemohlo dále pokračovat. Nový vedoucí SAPO byl jmenován až 28. července 2022, a to na základě výběrového řízení, které trvalo téměř dva roky.

Dne 1. září 2021 obnovil svou činnost samosprávný orgán státních zástupců – Rada státních zástupců Ukrajiny, která převzala úkoly, jimiž se dříve zabývala výše uvedená komise. Na rozdíl od komise však postupy Rady postrádají transparentnost, zohledňování zásluh a kontroly bezúhonnosti.

Pokud jde o výběr vedoucího Agentury pro vymáhání a správu majetku, byl 4. srpna 2021 jmenován dočasný vedoucí. Výběrové řízení na nového vedoucího bylo zahájeno, ale proces nebyl dokončen.

d) Zlepšit právní předpisy týkající se Agentury pro vymáhání a správu majetku za účelem správy zabaveného majetku a přijmout příslušnou vnitrostátní strategii pro vymáhání majetku

V roce 2021 začal parlament projednávat návrhy změn pěti různých zákonů, které mají vliv na činnost Agentury pro vymáhání a správu majetku, ale žádný z nich nebyl přijat. Vláda vypracovala tři různé návrhy usnesení na stejné téma, ale opět žádný nebyl přijat. Kromě toho byla vypracována strategie pro vymáhání majetku na období 2022–2024, která však nebyla přijata a vyžaduje další revize.

e) Vytvořit pro NABU a další způsobilé agentury podmínky k provádění autonomního odposlechu komunikace

Zákon č. 187-IX přijatý 4. října 2019 dává úřadu NABU možnost autonomně shromažďovat informace z telekomunikačních sítí. NABU však stále nemůže tyto operace provádět kvůli nedostatku technických kapacit a potřebných sekundárních právních předpisů, včetně meziagenturní dohody s Bezpečnostní službou Ukrajiny.

f) Zlepšit účinnost boje proti organizované trestné činnosti a praní peněz: i) plným začleněním policejní práce založené na zpravodajských informacích do vnitrostátní strategie boje proti organizované trestné činnosti; ii) vyjasněním a rozdělením pravomocí všech donucovacích orgánů a přijetím opatření, která zajistí, aby výlučnou pravomoc k vyšetřování a stíhání případů korupce na vysoké úrovni a rozhodování v nich měly úřady NABU, SAPO a Protikorupční vrchní soud; iii) pokračujícím úsilím o plné sladění vnitrostátních právních předpisů s *acquis* EU v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu a posílení jejich provádění.

Ukrajinské orgány považovaly policejní práci založenou na zpravodajských informacích za prioritu. Do činnosti ukrajinské policie byla zavedena opatření k zavedení metodiky hodnocení hrozeb závažné a organizované trestné činnosti (SOCTA) vypracované Europol. Ukrajina zakoupila potřebný software a v únoru 2021 zahájila školení analytiků k používání těchto nových nástrojů. Dne 26. ledna 2022 vláda udělila konečný souhlas s přijetím metodiky SOCTA.

3. Doporučení pro Ukrajinu

Celkově lze říci, že Ukrajina nadále plní kritéria pro uvolnění vízového režimu a přijala opatření ke splnění předchozích doporučení Komise. Je však třeba dosáhnout dalšího pokroku, zejména v boji proti korupci. Od počátku nevyprovokované a neodůvodněné ruské vojenské agrese vůči Ukrajině Komise podporovala posilování odolnosti ukrajinské veřejné správy a v červnu 2022 byl Ukrajině udělen status kandidátské země EU. Komise bude i nadále podporovat ukrajinské orgány, a to i při reformách v zemi, které jsou nezbytné pro průběžné plnění požadavků na uvolnění vízového režimu. S ohledem na to musí Ukrajina dále řešit následující otázky.

- a) Sladit vízovou politiku Ukrajiny se seznamy třetích zemí s vízovou povinností, který sestavuje EU, zejména těch třetích zemí, jež pro EU představují riziko nelegální migrace nebo bezpečnostní riziko.
- b) Pokračovat v úsilí o zlepšení účinnosti protikorupčních institucí a donucovacích orgánů, včetně umožnění úřadu NABU provádět autonomní odposlechy.
- c) Urychleně dokončit probíhající výběrová řízení na vedoucí pozice NABU a Agentury pro vymáhání a správu majetku.
- d) Podniknout další kroky ke zlepšení protikorupční legislativy s cílem posílit nezávislost a postupy institucí, zejména: i) změnit postupy pro výběr úředníků SAPO a stanovit klíčovou roli nezávislých odborníků s mezinárodními zkušenostmi ve výběrových řízeních a ii) změnit právní předpisy týkající se Agentury pro vymáhání a správu majetku za účelem správy zabaveného majetku a přijmout příslušnou vnitrostátní strategii pro vymáhání majetku.
- e) Zlepšit výběrové řízení na vedoucí pracovníky státního zastupitelství tím, že bude transparentnější, spravedlivější a založené na zásluhách a že bude zahrnovat důkladnou kontrolu bezúhonnosti kandidátů, přičemž se využijí pozitivní prvky z dočasného řízení, které platilo do září 2021.
- f) Podniknout další kroky ke zlepšení dodržování standardů Finančního akčního výboru na Ukrajině a zároveň zohlednit bezpečnostní omezení vyplývající z válečného stavu, zejména omezení týkající se virtuálních aktiv, posledního skutečného vlastnictví a dohledu nad určenými nefinančními podniky a profesemi.

Při hodnocení pokroku ve výše uvedených oblastech Komise v příští zprávě zohlední důsledky pokračující ruské vojenské agrese proti Ukrajině a její dopad na fungování ukrajinské veřejné správy.

Závěry

Komise se domnívá, že všechny posuzované země přijaly opatření k realizaci řady doporučení obsažených ve *čtvrté zprávě v rámci mechanismu pro pozastavení vízové povinnosti*. U zemí, jejichž státní příslušníci získali osvobození od vízové povinnosti před méně než sedmi lety a u nichž je posouzení splnění kritérií pro uvolnění vízového režimu stále nutné, má Komise za to, že požadavky na uvolnění vízového režimu jsou i nadále plněny. Všechny země však musí přijmout další opatření, aby bylo zajištěno průběžné plnění kritérií a aby byla doporučení Komise nadále dodržována.

V roce 2021 se u trendů v oblasti nelegální migrace, žádostí o mezinárodní ochranu, navracení a zpětného přebírání osob projevilo ukončení cestovních omezení v důsledku pandemie COVID-19. Většina zemí zaznamenala nárůst těchto trendů ve srovnání s rokem 2020. Obecně však členské státy

a agentura Frontex i nadále informují o dobré spolupráci se všemi osmi zeměmi v oblasti správy hranic, azylu, navrácení a zpětného přebírání osob.

Pokud jde o další opatření v oblasti migrace, azylu a zpětného přebírání osob, několik zemí musí dále řešit nedůvodné žádosti o azyl, mimo jiné posílením účasti v platformě EMPACT a dalším organizováním cílených informačních kampaní. Nadále vyvolává obavy také přijímací kapacita některých partnerů ze západního Balkánu. Je třeba uzavřít a provést dohody o postavení jednotek mezi agenturou Frontex a Severní Makedonií a Bosnou a Hercegovinou.

Aby bylo zajištěno dobré řízení migrace a bezpečnosti, což je základní podmínkou pro průběžné plnění referenčních kritérií, měly by všechny dotčené země sladit svou vízovou politiku s vízovou politikou EU, zejména pokud jde o třetí země, které pro EU představují riziko nelegální migrace nebo bezpečnostní riziko. Komise očekává, že všichni příslušní partneři podniknou konkrétní kroky, a toto téma bude důležitým bodem nadcházejícího dialogu. Komise bude nadále věnovat pozornost jakémukoli možnému přesunu příchozích osob mezi partnerskými zeměmi v důsledku bezvízového přístupu. Kromě toho Komise nadále trvá na tom, aby země, které provozují režimy občanství pro investory, tyto systémy postupně zrušily. Je to nezbytné, aby se zabránilo možnému obcházení postupu udělování krátkodobých víz EU a hloubkového posuzování individuálních migračních a bezpečnostních rizik, která s sebou nese. V souvislosti s pokračující vojenskou agresí Ruska vůči Ukrajině je tato otázka pro EU ještě naléhavější³⁶. Pokud bude shledáno, že udělení občanství v režimech občanství pro investory představuje zvýšené riziko pro vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek členských států, může být bezvízový režim pozastaven.³⁷

V oblasti justiční spolupráce, veřejného pořádku a bezpečnosti členské státy rovněž informují o celkově dobré spolupráci se všemi osmi zeměmi. Je však třeba vyvinout další úsilí, zejména v boji proti organizované trestné činnosti, finančním podvodům, praní peněz a korupci.

Uvolnění vízového režimu je klíčovou součástí spolupráce EU se zeměmi západního Balkánu a Východního partnerství v oblasti migrace, bezpečnosti a spravedlnosti. Usnadňuje mobilitu a kontakty mezi lidmi a může také v těchto zemích vyvolat klíčové politické reformy. Vzhledem k nedávnému vývoji v politice rozšiřování EU, kdy byla uznána perspektiva Ukrajiny, Moldavska a Gruzie stát se členy EU³⁸, je provádění kritérií pro uvolnění vízového režimu a plnění doporučení Komise ještě důležitějším cílem jak pro EU, tak pro kandidátské a potenciální kandidátské země.

Proto bude tento proces i nadále pečlivě sledován, mimo jiné prostřednictvím schůzí vyšších úředníků, pravidelných zasedání Podvýboru pro spravedlnost, svobodu a bezpečnost a dialogů mezi EU a zeměmi, na něž se tato zpráva vztahuje. Sledování aspektů souvisejících s kritérii pro uvolnění vízového režimu bude rovněž opět zahrnuto do každoročního balíčku Komise týkajícího se procesu rozšíření.

³⁶ Rizika v souvislosti s režim občanství pro investory byla, pokud jde o členské státy, zdůrazněna také v doporučení Komise ze dne 28. března 2022 o okamžitých krocích v souvislosti s ruskou invazí na Ukrajinu, které se týkají režimů občanství pro investory a režimů pobytu pro investory (C(2022) 2028 final). Kromě toho Evropský parlament v usnesení ze dne 9. března 2022 navrhl, aby bylo ukončení režimů občanství pro investory zahrnuto do přístupových kritérií.

³⁷ V tomto ohledu viz rozhodnutí Rady (EU) 2022/366 ze dne 3. března 2022 o částečném pozastavení uplatňování Dohody mezi Evropskou unií a Vanuatskou republikou o zrušení vízové povinnosti pro krátkodobé pobyty (Úř. věst. L 69, 4.3.2022, s. 105).

³⁸ Závěry Evropské rady 23.–24. června 2022.